

Kymenlaakson hyvinvointialueen

Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025-2026

Sisällys

1.	Yleisosa.....	2
1.1.	Hyvinvointialuejohtajan katsaus.....	2
1.2.	Hyvinvointialueen toimintaympäristö.....	3
1.3.	Hyvinvointialueen strategia.....	7
1.4.	Tuottavuusohjelma ja kehittämishankkeet.....	8
1.5.	Taloudelliset lähtökohdat.....	11
1.6.	Henkilöstö.....	13
1.7.	Sisäinen valvonta ja riskienhallinta.....	17
2.	Käyttötalousosa.....	19
2.1.	Terveyden ja sairaanhoidon palvelut.....	19
2.2.	Sosiaalipalvelut.....	26
2.3.	Pelastustoimi.....	36
2.4.	Konsernipalvelut.....	41
2.5.	Strategia- ja integraatiopalvelut.....	46
2.6.	Luottamushenkilöhallinto.....	50
3.	Tuloslaskelmaosa.....	53
4.	Investointiosa.....	58
5.	Rahoitusosa.....	61
6.	Tytäryhtiön tavoitteet.....	63
7.	Talousarvion sitovuus ja raportointi.....	65
8.	Liitteet.....	73

Versio 1.0

Aluehallitus 21.11.2023, aluevaltuusto 19.12.2023

Yleisosa

1.1. Hyvinvointialuejohtajan katsaus

Kansantalouden tila, toimintaympäristön muutokset sekä ennen kaikkea hyvinvointialueen toiminnan alkuvaiheen rahoitus ovat tehneet talousarvion laadinnasta erittäin haasteellisen. Myös Kymenlaaksossa – kuten muillakin hyvinvointialueilla – rahoituksen riittämättömyys on muodostunut jo ennen hyvinvointialueiden toiminnan alkamista sitä edeltäneissä organisaatioissa.

Hyvinvointialueen toiminnan alkuvaiheen rahoitus ei vastaa todellisia palvelujen järjestämisen kustannuksia. Hyvinvointialuelakia tulisikin muuttaa siten, että se mahdollistaa riittävän rahoituksen, kustannustasomuutokset huomioon ottavan hyvinvointialueindeksin sekä alijäämän kattamisvelvoitteen soveltamisen ensimmäisen kerran vasta vuodesta 2025 alkaen. Normituksen keventäminen – yhteistyössä ministeriöiden ja hyvinvointialueiden muodostamien henkilöverkostojen kanssa – on todennäköisesti kuitenkin nopeimmin hyvinvointialueen kannalta vaikuttavissa oleva keino.

Kymenlaakson erityispiirteinä ovat mm. tasaisen nopeasti vähenevä ja ikääntyvä väestö, korkea sairastavuus, nuorisotyöttömyys sekä ikääntyneiden heikko huoltosuhde. Näiden tekijöiden vaikutus sekä valitsemiimme toimenpiteisiin, että myös palvelutuotannon määrään ja kustannustasoon on merkittävä. Kymenlaakson hyvinvointialueen tuottamat palvelut ovat lähes kokonaan vain lakisääteisiä, karsintamahdollisuuksia ei käytännössä ole. Tuottamamme palvelut ovat varsin tarkasti normitettuja. Palveluvalikoimaa ja tuotantokustannuksia voidaan karsia pääasiassa vain vähentämällä hyvinvointialueiden tehtäviä lainsäädäntöä muuttamalla. Yksi keskeisimmistä keinoista menojen kasvun hillitsemiseksi on palvelurakenteiden uudistaminen.

Hyvinvointialueen tausta – sirpalemaakunta vai kuntayhtymä – vaikuttaa merkittävästi siihen, millaisia keinoja talouden alijäämien tasapainottamiseen on käytettävissä. Kymenlaaksossa nopeasti vaikuttavat ja nk. kovat keinot on takavuosina jo pitkälti käytetty. Tuottavuusohjelman kärjiksi olemme valinneet neljä osa-aluetta: digipalvelut ja asiakasohjauksen, palvelurakenne ja -verkon, ostopalvelut sekä henkilöstöasioiden kehittämisen.

Tuottavuusohjelmalle asetettu 32 M€ kunnianhimoinen kustannustasoa laskeva tavoite valitsemillamme toimenpiteillä talouden tasapainottamiseen annetulla aikajaksolla 2023-2025 jää epärealistisen lyhyeksi. Menojen kasvua voidaan hidastaa tuottavuutta parantamalla vain rajallisesti. Toimenpiteiden jatkaminen ja vielä aloittamattomien suunnitelmallinen käynnistäminen ja toteuttaminen ovat tästä huolimatta nyt keskiössä. Johtamisen onnistuminen on keskeinen menestystekijä tuottavuustavoitteiden saavuttamisessa.

Talousarvion vuoden 2024 korkeampi Valtionvarainministeriön rahoitus ja tuottavuustavoitteet eivät yhdessäkään riitä kattamaan vuoteen 2023 nähden kasvavia kokonaiskustannuksia. Tilikauden 2023 tulosesteseen -50 M€ (lokakuu 2023) nähden talousarvio 2024 olisi -65 M€ eli 15 M€ alijäämäisempi.

1.2. Hyvinvointialueen toimintaympäristö

Kymenlaakson alueella sosiaali- ja terveyspalvelujen tarve on maan keskitasoa suurempaa. Tähän vaikuttavat väestörakenteen muutos, jossa ikääntyneiden määrä kasvaa sekä keskimääräistä korkeammat työttömyysluvut.

Väestörakenne muuttuu taloussuunnitelmakauden aikana siten, että yli 65-vuotiaiden suhteellinen osuus väestöstä kasvaa ja muiden ikäryhmien suhteellinen osuus pienenee. Yli 65-vuotiaita on vuonna 2024 noin 31 % väestöstä, kun vuonna 2022 osuus on ollut 29,7 %. Yli 75-vuotiaiden osuus on myös maan toiseksi korkein.

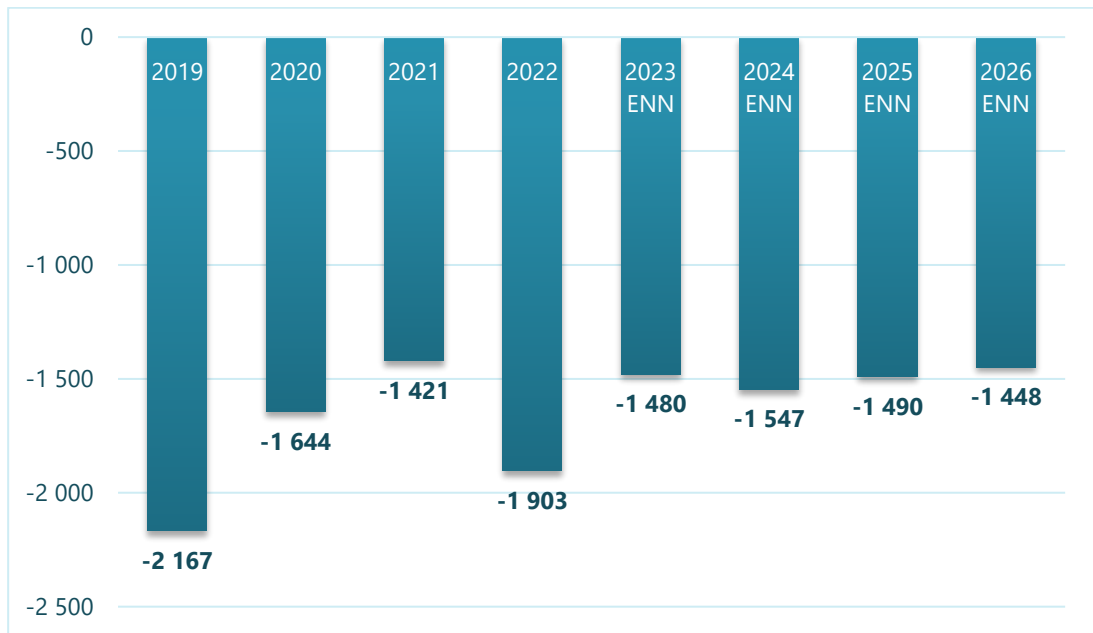
Vastaavasti 15-65-vuotiaiden ikäryhmän osuus on vuonna 2024 arviolta 56,8 %, kun se vuonna 2022 on ollut 57,7 %. Alle 15-vuotiaiden osuus vähenee vastaavasti.

Väestöennusteiden mukaan Kymenlaakson väkimäärä vähenee noin 1 500 hengellä vuosittain taloussuunnitelmakauden aikana. Vuonna 2024 arvioidaan väestömäärän olevan 156 461 henkilöä, kun se vuonna 2022 on ollut 159 488 henkeä.

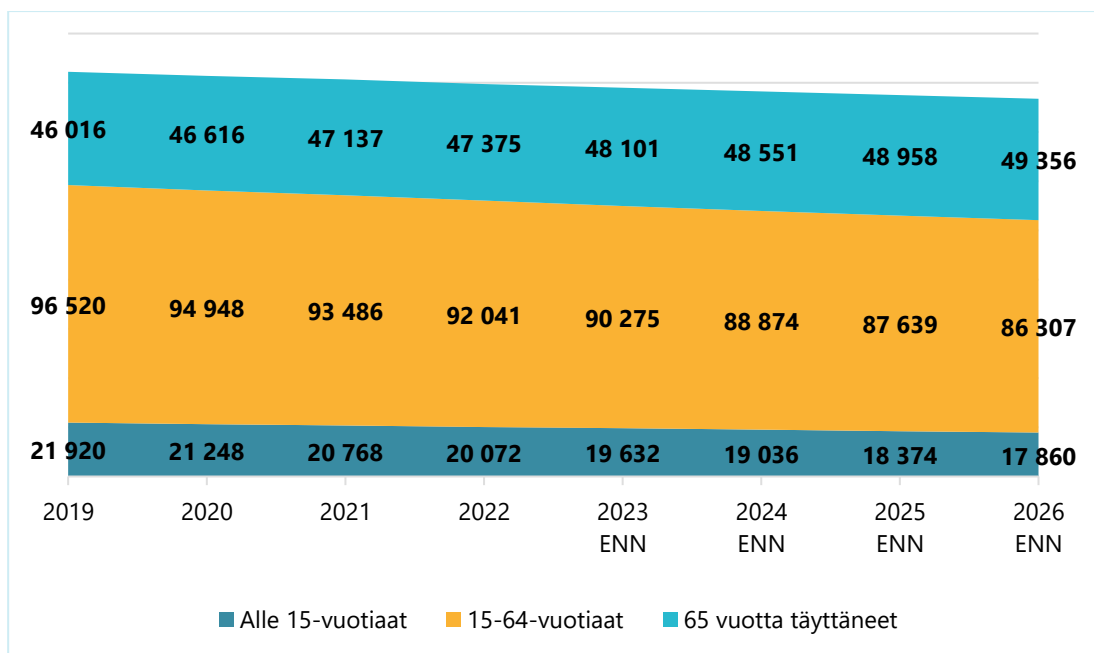
Väestömäärän väheneminen jatkuu arvioiden mukaan suunnitelmakauden jälkeenkin. Vuoteen 2030 mennessä väkimäärän arvioidaan vähenevän 7 prosenttia. Myös väestörakenteen muutoksen ennustetaan jatkuvan samanlaisena. Ikääntyneiden osuus kasvaa 5 prosenttia vuoteen 2030 mennessä.

THL:n vuoden 2022 arvion mukaan Kymenlaakson sairastavuuteen liittyvät tunnusluvut ovat yli maan keskiarvon ja huomattavasti korkeampia kuin muilla Etelä-Suomen hyvinvointialueilla. Vastaavasti myös työttömyyteen liittyvät tunnusluvut ovat valtakunnallisesti verrattuna korkeita.

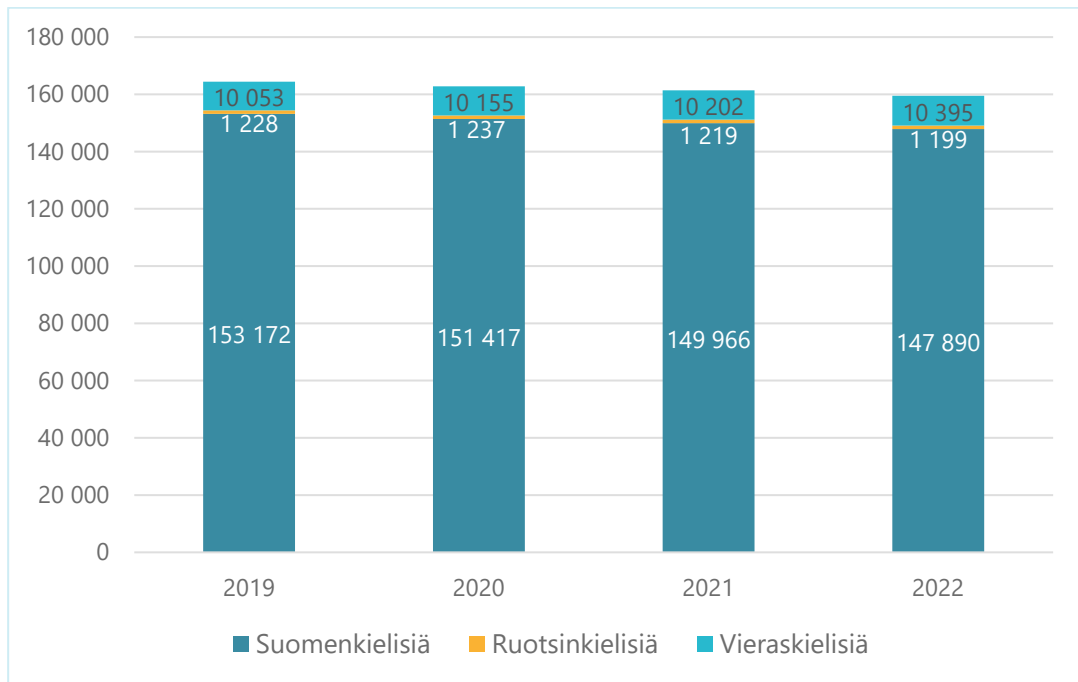
Kymenlaakson hyvinvointialueen väestötietoja vuosilta 2019-2026. Tietolähteenä Tilastokeskus. Tilastokeskuksen tuorein väestöennuste on vuodelta 2021.

Kuva 1. Kymenlaakson väestön muutos henkilömäärittäin vuosina 2019-2022 sekä ennuste 2023-2026.

Kuva 2. Kymenlaakson väestön osuudet ikäryhmittäin vuosina 2019-2022 sekä ennuste 2023-2026.

Kuva 3. Kymenlaakson väestön kehitys kieliryhmittäin vuosina 2019-2022.

	Helsinki Uusimaa	Itä- Uusimaa	Keski- Uusimaa	Länsi- Uusimaa	Vantaa ja Kerava	Etelä- Karjala	Kymen- laakso	Päijät- Häme	Koko maa (vaihteluväli)
Väestön sairastavuus									
THL:n sairastavuus- indeksi, ikävakioimaton **	73,9	85,0	90,3	75,8	76,0	106,5	116,5	115,0	100,0 (73,9-136,1)
Menetetyt elinvuodet (PYLL) ikävälillä 0-80 vuotta / 100 000 asukasta	5 756	4 945	5 311	5 004	5 858	6 206	7 013	6 284	5 685 (4 657-7 013)
Työkyvyttömyys- eläkettä saavat, % 16-64-vuotiaista	3,5	4,5	4,5	3,6	3,6	6,3	7,5	6,3	5,5 (3,5-8,7)
Väestön sosioekonominen asema									
Työttömät, % työvoimasta	13,1	11,0	9,7	10,3	13,7	11,9	12,6	14,3	11,4 (6,7-14,3)
Pitkäaikaistyöttömät, % työvoimasta	5,6	4,8	3,8	4,2	4,7	3,1	4,3	6,1	4,1 (1,7-6,1)
Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15-64-vuotiaista	6,3	5,3	4,4	4,8	6,1	5,6	6,4	7,2	5,3 (3,1-7,2)
Nuorisotyöttömät, % 18-24-vuotiaista työvoimasta	12,5	14,6	13,3	11,8	16,0	15,1	17,2	19,1	14,0 (7,3-19,2)

Lähde: THL Alueellinen asiantuntija-arvio 2022

Taulukko 1. Väestön sairastavuus ja sosioekonominen asema Kymenlaaksossa verrattuna koko Suomeen ja muihin Etelä-Suomen hyvinvointialueisiin vuonna 2022.

Hallitusohjelma

Pääministeri Orpon hallituksen ohjelma julkaistiin 20.6.2023. Hallitusohjelma ohjaa hyvinvointialueita kustannustehokkaampaan toimintaan. Kustannuskehitystä pyritään hidastamaan voimakkaasti sekä velvollisuuksia karsimalla että hyvinvointialueita ohjaamalla. Tavoitteena on kustannusten kasvun hillintä vuoden 2023 julkisen talouden perusuraan verrattuna 1,4 miljardilla eurolla vuoteen 2027 mennessä ja yhteensä 3 miljardilla eurolla vuoteen 2031 mennessä kansalaisten perustuslailliset oikeudet huomioiden.

Hallitus seuraa palvelutarpeen ja kustannusten kehitystä vuosittain julkisen talouden suunnitelman yhteydessä, ja tekee tarvittaessa lisätoimia tavoitteeseen pääsemiseksi. Hallitus ei ota käyttöön hyvinvointialueiden verotusoikeutta eikä käynnistä siihen liittyviä selvityksiä. Rahoitusmallin kannustavuuteen ja ohjaavuuteen tähtäävät rakenteelliset muutokset tehdään hallitusohjelman mukaan hallitusti ja ennakoitavasti. Tämän takia hallitus säilyttää hyvinvointialueiden rahoitusmallin ennallaan vuosina 2023–2025. Toteutuneiden kustannusten jälkikäteistarkistus tehdään nykylainsäädännön mukaan 100-prosenttisesti, minkä tarkoituksena on varmistaa, että valtion rahoitus ei pääse erkanemaan toteutuneista kustannuksista. Ensimmäinen jälkikäteistarkistus tehdään vuonna 2025 perustuen vuoden 2023 tilinpäätöksiin.

Hallitusohjelman keskeisimpiä vaikutuksia palvelutuotantoon ovat hoitotakuun ja hoitajamitoituksen kiristymisen lykkääntyminen sekä vammaispalvelulain avaaminen. Nämä ovat kuvattu tarkemmin seuraavassa kappaleessa.

Lainsäädäntö

Tässä kappaleessa kuvataan valtion vuoden 2024 talousarvion mukaisia kustannusvaikutuksiltaan merkittävimpiä tehtävämuutoksia vuodelle 2024.

Kiireettömään hoitoon pääsyä koskevat säännökset tiukentuivat 1.9.2023 alkaen. Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon tulee 1.9.2023 alkaen päästä 14 vuorokauden ja suun terveydenhuoltoon neljän kuukauden enimmäisajan kuluessa hoidon tarpeen arvioinnista. Uuden hallitusohjelman mukaisesti hoitotakuu ei kiristy 1.11.2024 alkaen 7 vuorokauden henkilöstöpulan vuoksi. Perusterveydenhuollon hoitotakuun pitäminen 14 vuorokaudessa vähentää hyvinvointialueiden rahoitusta 5 milj. eurolla. Hallitusohjelman mukaan myöskään suun terveydenhuollon hoitotakuuseen ei tule aikaisemmin sovittuja uusia muutoksia, vaan ne pidetään ennallaan eli 1.9.2023 alkaen hoitotakuu on 4 kuukautta ja 1.11.2024 alkaen 3 kuukautta. (Terveydenhuoltolaki 1326/2010).

Aikaisemmin säädettiin, että henkilöstömitoitus ikäihmisten ympärivuorokautisessa palveluasumisessa on oltava 1.4.2023 vähintään 0,65 työntekijää asiakasta kohden ja 1.12.2023 vähintään 0,7 työntekijää asiakasta kohden. Uuden hallitusohjelman mukaisesti edellä mainittuja mitoituksia ei toteuteta, vaan nykyinen henkilöstömitoitus 0,65 pidetään voimassa hallituskauden ajan henkilöstöpulan vuoksi. Voimaantuloa siirretään alkamaan 1.1.2028.

Hoivahenkilöstön vähimmäismitoituksen voimaantumisen siirtäminen vähentää hyvinvointialueiden rahoitusta 89 milj. eurolla. (Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalouksista 980/2012 (muutossäädös 223/2023).

Lastensuojelun sosiaalityön henkilöstömitoituksen mukaan yhdellä lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä voi olla vastuullaan enintään 35 lasta (0-17 vuotiasta) vuosina 2022 ja 2023 ja enintään 30 lasta vuodesta 2024 alkaen. Hallitus esittää myös lastensuojelulain jälkihuollon päättymistä viimeistään, kun nuori täyttää 23 vuotta. Tällä hetkellä velvollisuus jälkihuollon järjestämiseen päättyy viimeistään, kun nuori täyttää 25 vuotta. Lastensuojelun jälkihuollon ikärajan laskeminen vähentää hyvinvointialueiden rahoitusta 12 milj. eurolla. (Lastensuojelulaki 417/2007 (muutossäädös 1276/2021).

Uuden vammaispalvelulain 675/2023 (14.4.2023) voimaantuloa on siirretty, jotta lain soveltamisalaa on mahdollista tarkentaa erikseen annettavalla esityksellä ennen lain voimaantuloa. Laki tulee voimaan 1.1.2025. Uusi vammaispalvelulaki sisältää säännökset vammaisille henkilöille järjestettävistä sosiaalihuollon erityispalveluista. Kehitysvammalakiin jää vain itsemääräämisoikeuden vahvistamista ja perusoikeuksien rajoittamista sekä tahdosta riippumatonta erityishuoltoa koskevat säännökset.

1.3. Hyvinvointialueen strategia

Vuosi 2024 on järjestyksessään toinen hyvinvointialueen strategiakauden toimeenpanovuosi. Aluevaltuusto ja -hallitus määrittävät toiminnan strategiset suuntaviivat hyvinvointialuestrategiassa, palvelustrategiassa, palvelutasopäätöksessä sekä talousarviossa ja -suunnitelmassa. Alueen järjestämissuunnitelmassa määritetään tavoitteet, toimintatavat ja periaatteet palveluiden järjestämiseen valtuustokausittain. Järjestämissuunnitelma pohjautuu hyvinvointialuestrategiaan. Palvelulautakunta valmistelee järjestämissuunnitelman valtuustokausittain.

Strategiavuoden 2024 toimeenpanon tueksi on asetettu tuottavuusohjelma kesäkuussa 2023. Tuottavuusohjelman tavoitteena on saavuttaa hyvinvointialueella tasapainoinen talous vuoteen 2025 mennessä.

Kymenlaakson hyvinvointialueen strategiset tavoitteet vuosille 2023-2025 ovat:

- Tarpeenmukaiset ja vaikuttavat palvelut kaikille kymenlaaksolaisille
- Talouden tasapaino uudistumisen kautta
- Hyvinvoiva henkilöstö

Strategiassa määritellyt strategiset mittarit ovat asiakaskokemus, talouden tasapaino ja tuottavuus sekä henkilöstökokemus.

Asiakaskokemus

Kymenlaakson hyvinvointialueen asiakaskokemuksen (NPS) tavoite vuoden 2024 lopussa on +70 vaihteluvälin ollessa -100...+100. Mittari kertoo asiakkaiden suositteluhalukkuudesta ja tyytyväisyydestä palveluun. Asiakaskokemusta on tähän mennessä mitattu terveysasemilla, hammashoitoloissa sekä äitiys- ja naistenpoliklinikoilla. THL:n asettamana tavoitteena on, että vuonna 2025 kaikilla hyvinvointialueilla kerätään laajasti tietoa asiakkaiden tyytyväisyydestä sosiaali- ja terveyspalveluihin kansallisesti yhtenevällä tavalla. Kymenlaakson hyvinvointialueen suunnitelmana on laajentaa kyselyjen toteutusta asiakasvolyyymeiltään suurimmista palveluista alkaen. Seuraavat laajennuskohteet ovat mielenterveys- ja päihdepalvelut, kuntoutus sekä kuulopoliklinikka.

Talouden tasapaino ja tuottavuus

Talouden tasapainon osalta tavoitteena on hyvinvointialueen talousarvion toteutuminen.

Henkilöstökokemus

Henkilöstökokemusta mitataan eNPS (employee Net Promoter Score) eli henkilöstön suosittelijaindeksillä. Mitä korkeampi mittarin lukema on, sitä useampi henkilöstöstä kertoo suosittlevansa omaa työyksikköään työpaikkana. Tuloksen vaihteluväli on -100...+100. Henkilöstökokemuksen tavoite vuoden 2024 loppuun mennessä on +40.

Toimialat ovat määritelleet kappaleessa 2. Käyttötalousosa vuodelle 2024 omat hyvinvointialuestrategiasta johdetut eNPS tavoitteensa. Tavoitteiden toteumasta raportoidaan osavuosikatsauksissa johtoryhmälle, aluehallitukselle ja aluevaltuustolle.

1.4. Tuottavuusohjelma ja kehittämishankkeet

Tuottavuusohjelma sekä hyvinvointialueella käynnissä olevat kehittämishankkeet edistävät ja toteuttavat osaltaan hyvinvointialueen strategian jalkautumista. Hankehallinnon tuemat palvelujen uudistamistoimet kohdistuvat tuottavuusohjelman toimeenpanon tukeen, projektointiin sekä hyvinvointialueella toteutettavan kehittämistyön yhteensovittamiseen. Yhteensovittamisen, toimeenpanon tuen ja osallistamisen menetelmänä käytämme Big Room -toimintaa.

Tuottavuusohjelman toimeenpanon tavoitteena on, että tuottavuusohjelma on edennyt vuoden 2024 aikana täysimääräisesti toimeenpanovaiheeseen. Tuottavuusohjelmaa edistetään hyvinvointialueella neljän teeman avulla:

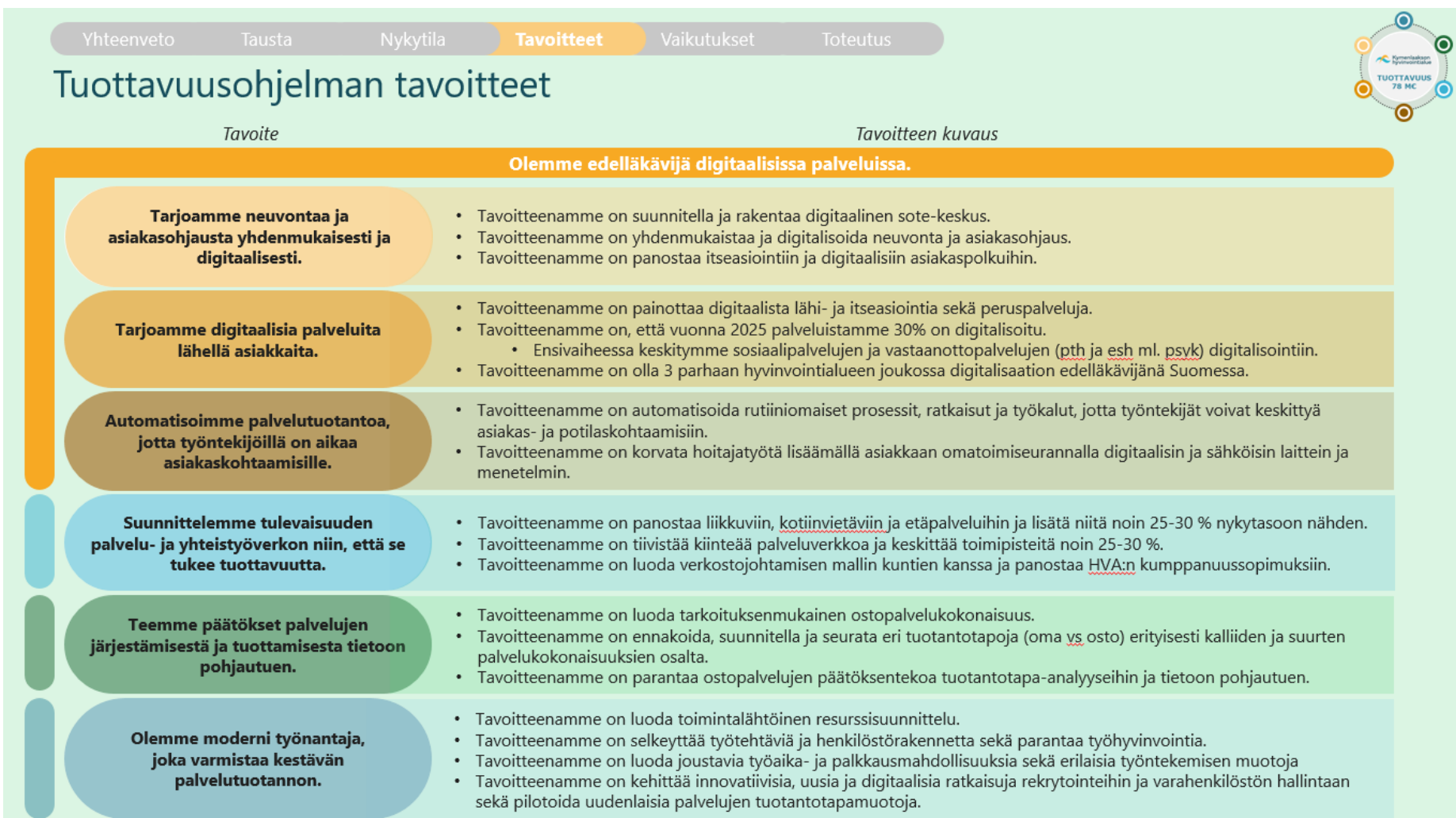
- **Digipalvelut ja asiakasohjaus**, jossa tavoitteena on koota hyvinvointialueen digitaaliset ratkaisut ja asiakasohjaus selkeäksi kokonaisuudeksi ja digitaaliseksi sote-keskukseksi.

- **Henkilöstöasioiden kehittäminen**, jossa tavoitteena on edistää modernin työnantajan työkuilttuuria ja vahvistaa tähän liittyviä työvälineitä. Henkilöstöasioiden kehittämisessä keskitytään kokonaisvaltaisesti henkilöstövoimavarojen strategista suunnittelua ja kehittämistä edistäviin toimenpiteisiin. Keskiössä ovat työhyvinvoinnin, palkkaus-, palkitsemis- ja työaikamallien, työaika- ja resurssisuunnittelun, osaamisen ja kyvykkyyden kehittäminen sekä esihenkilö- ja johtamistyön vahvistaminen.
- **Ostopalvelut**, joiden kehittämisessä on käynnissä prosessin uudelleenorganisointi ja mahdollisten ostopalveluihin liittyvien päällekkäisyyksien poistaminen. Hankintoihin liittyvää päätöksentekoa tuetaan tuotantotapa-analyyseilla.
- **Palveluverkko ja – rakenne** teemassa tavoitteena on, että tulevaisuuden palveluverkko ja palvelurakenneskenaario ovat edenneet suunnitelman mukaisesti. Tavoitteena on, että valitun skenaarion toteuttaminen on aloitettu vuoden 2024 aikana.

Tuottavuusohjelman tavoitteena on aluevaltuuston 20.6.2023 hyväksymän suunnitelman mukaisesti saavuttaa tasapainoinen talous Kymenlaakson hyvinvointialueella vuoden 2025 loppuun mennessä. Talouden tasapainon saavuttamiseksi tuottavuusohjelmalle on asetettu kuusi toiminnan muutoksen tähtäävää tavoitetta, joiden avulla muutostyötä tehdään. Muutostyötä kuvaavat tavoitteet ovat:

- Tarjoamme neuvontaa ja asiakasohjausta yhdenmukaisesti ja digitaalisesti.
- Tarjoamme digitaalisia palveluita lähellä asiakkaita.
- Automatisoimme palvelutuotantoa, jotta työntekijöillä on aikaa asiakaskohtaisille.
- Suunnittelemme tulevaisuuden palvelu- ja yhteistyöverkon niin, että se tukee tuottavuutta.
- Teemme päätökset palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta tietoon pohjautuen.
- Olemme moderni työnantaja, joka varmistaa kestävän palvelutuotannon.

Kehittämishankkeiden kautta tuemme digitaalisen sosiaali- ja terveyskeskuksen toimintamallien suunnittelua ja toimeenpanoa sekä ICT-muutosohjelman avulla hyvinvointialueella tarvittavaa välttämätöntä ICT-muutostyötä. Tarkemmin meneillään olevista hankkeista on kuvaukset liitteessä; ”hyvinvointialueen kehittämishankkeet 2024”. Liitteeseen on kuvattu hankkeet, joiden rahoituspäätöksestä on ollut tieto vuoden 2023 lokakuussa. Uusia avautuvia rahoitushakujia seurataan aktiivisesti ja niihin osallistutaan hyvinvointialueen tarpeiden mukaan.

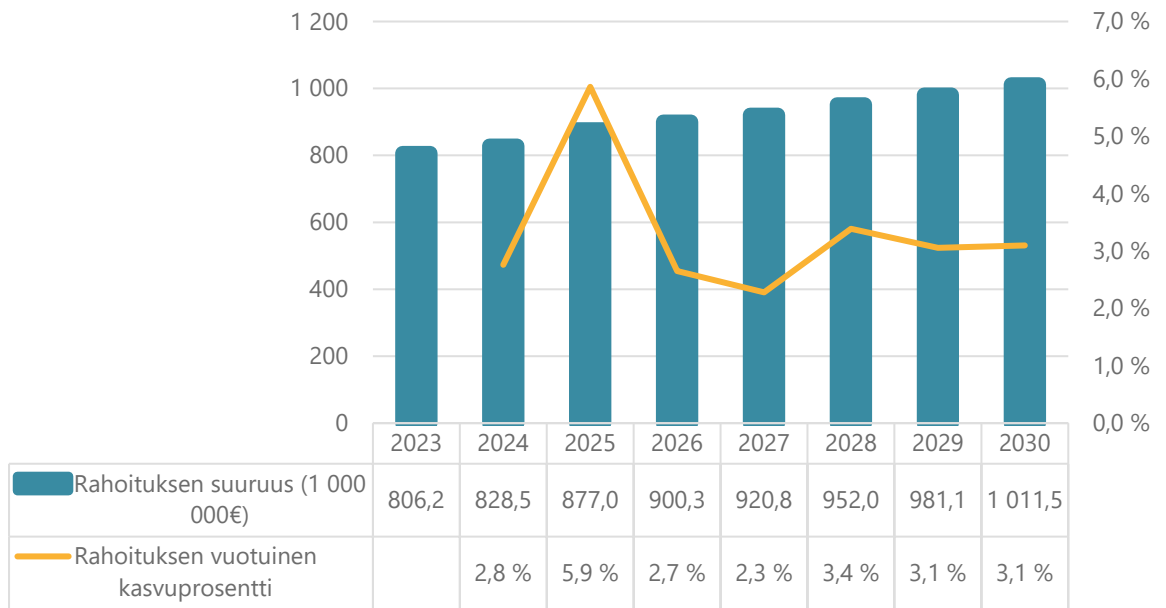
Kuva 4. Tuottavuusohjelman tavoitteet.

1.5. Taloudelliset lähtökohdat

Hyvinvointialueen talousarvio laaditaan kalenterivuositain ja talousarviovuosi on aina taloussuunnitelmakauden ensimmäinen vuosi. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen kolmen vuoden ajanjaksolla. Taseen kertynyt alijäämä on katettava kolmen vuoden kuluessa, muutoin valtiovarainministeriö voi käynnistää arviointimenettelyn. Taloussuunnitelmassa hyväksytään hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet, joiden on toteutettava hyvinvointialuestrategiaa. Hyvinvointialueen toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Hyvinvointialueiden rahoitus perustuu pääosin valtion yleiskatteiseen laskennalliseen rahoitukseen. Alueet päättävät itsehallintonsa nojalla rahoituksen käytöstä ja kohdentamisesta. Hyvinvointialueiden rahoitus jaetaan hyvinvointialueille laskennallisten sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävien palvelutarvetta ja olosuhdetekijöitä kuvaavien tekijöiden perusteella. Tämän lisäksi osa rahoituksesta määräytyy asukasperusteisesti sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kriteerin kautta. Pelastustoimen rahoitukseen vaikuttavat lisäksi alueelliset riskitekijät. Valtion rahoitus on hyvinvointialuetasosta yleiskatteellista rahoitusta ja se kohdennetaan vain hyvinvointialuetasolle. Rahoitusta ei jaeta organisaatiossa alemmille tasoille.

Vuoden 2024 talousarvion valmistelu aloitettiin keväällä 2023. Aluehallitus hyväksyi 13.6.2023 talousarvion ja -suunnitelman 2024-2026 suunnitteluohjeen ja alustavan suunnittelukehyksen valmistelun pohjaksi. Ohje ja suunnittelukehys annettiin aluevaltuustolle tiedoksi 20.6.2023. Toimialat laativat suunnittelukehyksen perusteella talousarvioehdotuksensa. Suunnittelukehyksessä valtion rahoituksen suuruus oli 834,3 milj. euroa valtiovarainministeriön 4.4.2023 julkaiseman rahoituslaskelman mukaisesti. Valtiovarainministeriö päivitti rahoituslaskelmaa 31.8.2023, jolloin hyvinvointialueen rahoitus kasvoi 1,4 milj. eurolla ollen 835,7 milj. euroa. Uusi päivitys rahoituslaskelmaan tuli 10.10.2023, jolloin rahoitus pienentyi 7,2 milj. eurolla ollen 828,5 milj. euroa. Suunnittelukehys päivitettiin syksyllä vastaamaan viimeisintä valtion rahoituslaskelmaa. Viimeisin päivitys rahoituslaskelmaan tuli 13.12.2023, jossa rahoitus pienentyi 10.10.2023 julkaistusta versiosta 0,1 milj. eurolla. Valtion rahoitus talousarviossa 2024 on näin ollen 828,4 milj. euroa. Aluevaltuusto hyväksyy lopullisen talousarvion 19.12.2023.

Kuva 5. Kymenlaakson hyvinvointialueen rahoitus tuhansina euroina ja rahoituksen vuotuiset kasvuprosentit vuosina 2023-2030 perustuen valtiovarainministeriön 10.10.2023 julkaisemiin rahoitus- ja painelaskelmiin.

Yleinen kustannuskehitys, ansiotason kehitys, lainsäädännön muutosten tuomat lisätehtävät sekä palvelutarpeen kasvu aiheuttavat merkittäviä taloudellisia paineita taloussuunnitelmakaudelle. Vuoden 2024 talousarviossa toimintatuotot ovat 116,4 milj. euroa, joka on 27,4 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2023 talousarviossa. Talousarviossa 2023 toimintatuotot oli arvioitu liian pieniksi haastavasta budjetoinnin lähtötilanteesta johtuen. Asiakasmaksutuottoihin ei ole talousarvion laadintahetkellä tiedossa lainsäädännön muutoksia vuodelle 2024. Sosiaali- ja terveystalouden asiakasmaksut tarkistetaan valtion toimesta joka toinen vuosi. Seuraavan kerran maksuja tarkistetaan vuodenvaihteessa 2023–2024. Maksutuotot on arvioitu varovaisuuden periaatteen mukaisesti vuoden 2023 suorite- ja maksutietojen perusteella, ellei toiminnan muutoksesta johtuen ole ollut perusteltua budjetoida maksutuottoja toisin.

Henkilöstökuluissa palkankorotukset on huomioitu työehtosopimusten mukaisina. Valtakunnallisen sopimusratkaisun myötä hyvinvointialueella sovellettavien virka- ja työehtosopimusten (HYVTES, SOTE, LS) sopimuskausi on voimassa 30.4.2025 saakka. Henkilöstökustannusten kasvu työehtosopimusten mukaisten korotusten vuoksi on arvioitu olevan noin 36 milj. euroa (9,5 prosenttia) verrattuna ennen palkkaratkaisun toteutusta oleviin toukuuun 2023 korottamattomiin palkkoihin ja palkkioihin. Palkkaratkaisua on kuvattu tarkemmin kappaleessa 1.6 Henkilöstö.

Henkilösivukulut on budjetoitu talousarvioon 2024 seuraavasti:

- Eläkemaksujen tasausmaksu 11,2 milj. euroa
- Palkkaperusteinen eläkemaksu 17,26%
- Sairausvakuutusmaksu 1,53%
- Työttömyysvakuutusmaksu 1,09%
- Tapaturmavakuutusmaksu 0,27%
- Muut sosiaalivakuutusmaksut 0,05%

Toimintakuluissa palvelujen ostoihin, aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin, avustuksiin sekä muihin toimintakuluihin on laskettu hyvinvointialueiden hintaindeksin kevään 2023 ennusteen 3,31 prosentin mukainen kustannustason nousu vuosille 2024-2026. Hintaindeksien nusteeseen tuli päivitys 10.10.2023 ja indeksi laski 2,53 prosenttiin.

Indeksi	Paino	
Yleinen ansiotasoindeksi	60 %	3,5
Kuluttajahintaindeksi	30 %	2,2
Työnantajien sotumaksut	10 %	-2,3
Hyvinvointialueindeksi	100 %	2,53

Taulukko 2. Hyvinvointialueindeksin laskenta.

1.6. Henkilöstö

Organisaation tärkeimmän voimavaran, henkilöstön, riittävän määrän ja osaamisen sekä työhyvinvoinnin varmistaminen on yksi merkittävimpiä edellytyksiä palveluiden saatavuuden takaamiseksi hyvinvointialueen asiakkaille. Vuosien 2024-2025 osalta työhyvinvoinnin ja henkilöstökokemuksen kehittämisen toimenpiteet ovat sekä strategian että tuottavuusohjelman myötä henkilöstöasioiden keskiössä.

Työhyvinvoinnin positiivista kehitystä ja sairauspoissaolokustannusten alenemista tuetaan muun muassa toimialakohtaisten ohjausryhmien, työkykyjohtamisen ja osatyökykyisten paremman huomioimisen kautta. Henkilöstöä osallistetaan varmistamaan oman työhyvinvoinnin toteutumista. Henkilöstökokemuksen paranemista edistetään muun muassa erillisen toimenpideohjelman kautta.

Strategisen henkilöstövoimavarojen suunnittelun edistämiseksi kehitetään henkilöstösuunnitteluprosessia-, ohjeita- ja välineistöä. Olennaisena tarkastelukohteena ovat palvelutoiminnan kannalta tarkoituksenmukaiset tehtäväkuvat, työskentelyajat ja henkilöstön osaamisen mahdollisimman laaja hyödyntäminen. Lisäksi sihteeriresurssien vahvistaminen

siten, että muiden asiakas- ja potilastyön ammattilaisten työpanos kohdistuu optimaalisemmin asiakastyöhön. Varaudutaan myös siihen, että huomattava määrä henkilöstöstä eläköityy lähivuosien aikana ja SOTE-alan rekrytointitilanne muodostuu yhä haastavammaksi. Henkilöstöressurssien suunnittelussa ja muutoksissa painotetaan aktiivista tarkastelua asiakastarpeita vastaavan ja kestäväen palvelutuotannon kannalta sekä talouden raamissa pysymistä. Hyvinvointialueella ei ole käytössä, eikä edistetä vakansseihin perustuvan henkilöstösuunnittelun käyttöä.

Tuottavuusohjelman myötä tarkastellaan oman henkilöstön määrän ja ostopalveluina hankittavan työvoiman tarkoituksenmukaista volyyymiä toiminnan vakauttamiseksi sekä talouden tasapainottamiseksi. Tämän myötä todennäköisesti kasvavia henkilöstömenoja tasapainotetaan muun muassa ostopalveluja vähentämällä. Palvelutoiminnan edellyttämän henkilöstömäärän varmistamiseksi ja ylitöiden määrän hillitsemiseksi tavoitellaan varahenkilöstöressurssin tarkoituksenmukaista kasvattamista ja toimintamallin edelleen kehittämistä.

Osaamisen varmistamisessa ja henkilöstön kehittämisessä keskeiset suunnittelukauden toimenpiteet keskittyvät erityisesti henkilöstön digikyvykkyyden lisäämiseen, opiskelijoiden työllistymiseen hyvinvointialueelle sekä täydennys- ja henkilöstökoulutusten systematiikan kehittämiseen huomioiden mahdolliset laki- tai asetusmuutokset. Osaamisen johtamisen toimilla tuetaan myös tuottavuusohjelman toimeenpanoa.

Hyvinvointialueen henkilöstömäärä on ollut kuluvan vuoden aikana keskimäärin noin 6700 työntekijää, josta vakituisen henkilöstön osuus on ollut reilut 80 prosenttia. Maksettuina henkilötyövuosina tämä tarkoittaa noin 6100 henkilötyövuoden kertymää. Henkilöstösuunnittelun 2024 lähtökohtana olevat henkilöstötiedot ammattiryhmittäin on esitetty taulukossa 3. Huomioitavaa kuitenkin on, että kaikkia vuodelle 2023 suunniteltuja rekrytointeja ei ole vielä toteutettu.

Talousarvioon 2024 suunnitellut henkilöstömuutokset tuovat toteutuessaan lisäystä noin 150 henkilötyövuotta (2,5 %). Työsuhteisten osalta henkilöstöressurssien lisäys kohdistuu merkittävässä määrin isoimpiin palvelutoiminnan ammattiryhmiin ja niissä muun muassa sairaanhoitajiin, asumisen ohjaajiin ja ohjaajiin. Henkilöstömuutoksista uusia virkaesityksiä on 33 ja lakkautettavia virkoja on 3.

Ammattiryhmä	Henkilöstömäärä
Eriast.sair.hoitajat	2 118
Muu hoitohenkilöstö	2 009
Sosiaalityö	1 199
Lääkärit	333
Asiantuntija	<300
Hall.-ja tstoHenkilö	<300
Tekninen henkilöstö	<250
Esimiehet	< 200
Johto	<50
Tutk./hoitoa av.henk	<50
Ravintopalvelu	<50
Puhtauspalveluhenk.	<50

Taulukko 3. Hyvinvointialueen henkilöstösuunnittelun 2024 taustana olleet henkilöstötiedot ammattiryhmittäin.

Toimialue/tulosalue	Perustettavat virat	Lakkautettavat virat
KONSERNIPALVELUT	1	3
Hallintopalvelut		
Hallintopäällikkö		1
Lakimies	1	
Ostopalvelut		
Hankintapäällikkö		1
Ostopalvelupäällikkö		1
SOSIAALIPALVELUT	18	
Aikuisten sosiaalipalvelut		
Sosiaaliohjaaja	4	
Sosiaalityöntekijä	3	
Ikäihmisten sosiaalipalvelut		
Asiakasohjaaja	4	
Sosiaalihuollon asiakasneuvonta ja yhteiset palvelut		
Asiakasohjaaja	2	
Sosiaalipalveluiden yhteiset		
Ylihoitaja	1	
Vammaispalvelut		
Palveluesimies	1	
Sosiaaliohjaaja	1	
Sosiaalityöntekijä	1	
Lasten nuorten ja perheiden sosiaali- ja perhekeskuspalvelut		
Lakiasiantuntija	1	
TERVEYDEN-/SAIRAAANHOIDON PALVELUT	14	
Akuuttipalvelu (ensihoito ja päivystys)		
Lääkäri	4	
Osastonylilääkäri	2	
Kuntoutuspalvelut		
Osastonylilääkäri	1	
Medisiiniset palvelut		
Ylilääkäri	1	
Operatiiviset palvelut		
Verisuonikirurgi	1	
Perhekeskuksen terveysterveyspalvelut		
Ylilääkäri	1	
Pth vastaanottopalvelut (sotekeskuspalvelut)		
Apulaisyylilääkäri	3	
Suun terveydenhuolto		
Erikoistuva hammaslääkäri	1	

Taulukko 4. Vuoden 2024 talousarviovalmistelun yhteydessä perustettaviksi ja lakkautettaviksi esitetyt virat toimialoittain, tulosalueittain ja nimikkeittäin.

Henkilöstömenojen osuus hyvinvointialueen toimintakuluista vuonna 2024 on 42,9 %, kun ennusteen 2023 mukainen osuus on 41,7 %. Osuuden muutosta selittää sekä kustannustason muutos että tuottavuusohjelmassa asetettu tavoite ostopalveluiden kasvun hillinnän osalta. Henkilöstökulujen nousu talousarviosta 2023 on 21,3 milj. euroa ja vuoden 2023 ennusteeseen 400,5 milj. euroa verrattuna 32,4 milj. euroa. Vuoden 2023 ennusteeseen verrattuna kasvu sisältää sopimuskorotuksia noin 24,4 milj. euroa. Muutosta pienentää tuottavuusohjelmaan sisältyvät tavoitellut kustannusvähenemät esim. sairaspöissaolujen ja ylitöiden vähentyminen. Muutosta tasoittaa osaltaan Kevan tasausmaksun pienentyminen. Henkilöstölisäyksesityksistä ja tuottavuustavoitteista aiheutuva nettolisäys henkilöstömenoihin on 8,0 milj. euroa vuoden 2023 ennusteeseen verrattuna. Palvelutarpeen ja lainsäädännön muutokset, joihin palvelussuhteiden muutokset kohdentuvat, on avattu tarkemmin toimialojen teksteissä.

Valtakunnallisen sopimusratkaisun myötä nykyisten hyvinvointialueella sovellettavien virka- ja työehtosopimusten (HYVTES, SOTE, LS) sopimuskausi on 30.4.2025 saakka. Sopimuskorotukset aiheuttavat vuonna 2024 noin 24,4 milj. euron henkilöstökustannusten kasvun hyvinvointialueella. Hyvinvointialuetta velvoittavina valtakunnallisina palkantarkastuserinä ja ajankohtina ovat tämän hetkisen tiedon mukaan: helmikuun 0,4 prosentin kehittämisestä, kesäkuun HYVTESin ja SOTE-sopimuksen 2,27 prosentin yleiskorotus, LS:n 1,5-1,92 prosentin yleiskorotus ja 0,73 prosentin paikallinen järjestelyerä sekä kehittämisohjelman mukainen 0,6 prosentin paikallinen erä. Sopimuskauden viimeinen sopimuskorotus on lokakuussa 2024 maksuun tuleva palkkojen yhteensovittamiseen ja palkkausjärjestelmän kehittämiseen liittyvä paikallinen erä. Sen suuruus on SOTE-sopimuksessa ja LS:ssä 2,5 prosenttia ja HYVTESissä 2,0 prosenttia. Valtakunnallisten palkantarkastuserien yhteydessä pyritään varmistamaan TVA-työn ajantasaisuutta ja palkkaharmonisaation toteutumista. Hyvinvointialueella valmistaudutaan myös valtakunnallisen uuden palkkausmallin käyttöön.

1.7. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Hyvinvointialueen sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa ohjataan Laissa Hyvinvointialueesta (611/2021) ja organisaatiotasolla aluevaltuuston hyväksymässä Hallintosäännössä. Sisäisen valvonnan avulla varmistetaan, että tavoitteet saavutetaan, toiminta on lakien, sääntöjen, ohjeiden ja päätösten mukaista, voimavarat ovat tuloksellisessa käytössä, omaisuus on turvattu sekä johdon saama informaatio on oikeaa, tarkoituksenmukaista ja oikea-aikaista.

Palvelunjärjestäjän omavalvontaan ja riskienhallintaan kuuluu valvoa oman palvelutuotannon lisäksi eri palveluntuottajien kanssa tekemiensä sopimusten noudattamista sekä ohjata ja valvoa yksityisiä palveluntuottajia ja näiden alihankkijoita jatkuvasti palveluja tuottaessa. Palvelunjärjestäjän on varmistettava omien sekä hankkimiensa palvelujen saatavuus, jatkuvuus, turvallisuus ja laatu.

Aluevaltuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen linjaukset, tavoitteet ja osa-alueet sekä periaatteet niiden toimeenpano-, seuranta- ja arviointimenetelyistä hyvinvointialueella ja hyvinvointialuekonsernissa.

Aluehallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Hyvinvointialuejohtaja vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja yhteensovittamisesta siten, että hyvinvointialueen toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus varmistetaan ja toiminnan olennaiset riskit tunnistetaan ja kuvataan, riskin toteutumisen vaikutukset, toteutumisen todennäköisyys ja mahdollisuudet hallita riskejä arvioidaan.

Hyvinvointialuejohtaja, toimialojen ja tulosalueiden johtavat viranhaltijat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta toimialallaan ja tulosalueellaan, ohjeistavat alaisiaan toimintayksiköitä sekä raportoivat aluehallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Toimintayksiköiden esimiehet vastaavat yksikön riskien tunnistamisesta, arvioinnista, riskienhallinnan toimenpiteiden toteutuksesta ja toimivuudesta sekä raportoivat aluehallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä yhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta.

Riskienhallinnalla tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan tavoitteiden saavuttamista uhkaavia tekijöitä ja varaudutaan muihin ennakoimattomiin riskeihin. Riskienhallinnan järjestämiseen sekä toimeenpanoon liittyy keskeisesti toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä sekä turvallisuudesta huolehtiminen.

Kymenlaakson hyvinvointialueella strategisiin tavoitteisiin kytkettyjä toiminnan riskejä arvioidaan kaikissa talouden vuosikellon mukaisissa raportointivaiheissa: talousarvio, osavuositarkastukset 1 ja 2 sekä tilinpäätös. Arviointia toteutetaan erillisellä työkalulla, johon kootaan aluevaltuuston ja aluehallituksen määrittämät keskeiset riskitiedot. Koottu tieto käsitellään toimialoilla sekä riskienhallinnan konserniryhmässä. Ryhmän tehtävänä on koota laadittujen riskianalyyseiden perusteella koko hyvinvointialuetta koskeva riskianalyysi ja menettelytavat merkittävimpien riskien hallitsemiseksi. Raportointikäytäntöjä ohjataan konsernipalveluiden riskienhallinnan tulosalueella. Arviointi on tavoitteena ulottaa käynnistysvaiheen toimialatasolta edelleen tulosalueille sekä konserniohjaus huomioiden myös tytär- ja osakkuusyhtiöihin.

2. Käyttötalousosa

Käyttötalousosassa asetetaan palvelutavoitteet ja budjetoidaan niiden järjestämisen vaatimat menot ja tulot. Käyttötalousosa muodostuu terveyden ja sairaanhoidon palvelujen, sosiaalipalvelujen, pelastustoimen, konsernipalvelujen ja strategia- ja integraatiopalvelujen toimialojen sekä luottamushenkilöhallinnon talousarvioista ja –suunnitelmista. Tässä kapaleessa esitetyt toimialojen käyttötalousudet sisältävät ulkoiset menot ja tulot eivätkä ne sisällä sisäisiä eriä.

2.1. Terveyden ja sairaanhoidon palvelut

Toimialan kuvaus

Terveyden ja sairaanhoidon toimiala koostuu perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja kuntoutuksen sekä toimialan yhteisten palvelujen kymmenen tulosalueen kokonaisuudesta. Toimialan palveluita tuotetaan sairaaloissa, terveysasemilla, hammashoitoloissa, kuntoutusyksiköissä, kotiin vietävinä sekä sähköisinä palveluina. Valtaosa palveluista tuotetaan omana toimintana, jota ostopalvelut ja vuokrattu työvoima täydentävät.

Toimiala tuottaa erityistason palveluita lukuun ottamatta valtaosan Kymenlaakson asukkaiden tarvitsemista perustason ja erikoissairaanhoidon terveyspalveluista. Hyvinvointialueen kokonaisuudessa terveyden ja sairaanhoidon toimiala tekee kiinteää yhteistyötä erityisesti sosiaalipalvelujen toimialan kanssa erityisesti ikääntyneiden ja paljon palveluja tarvitsevien henkilöiden hoidossa.

Vuoden 2024 toiminnan tavoitteena on vakiinnuttaa ja kehittää edelleen terveyden ja sairaanhoidon toimintaa. Erityinen huomio kiinnitetään hoitoon pääsyn parantamiseen sekä perusterveydenhuollossa että erikoissairaanhoidossa. Toiminnan ja hoitoketjujen kehittämisessä kiinnitetään huomiota tulosalueiden ja yksiköiden välisen yhteistyön kitkattomaan sujumiseen. Hyvinvointialueen tuottavuusohjelman kautta terveyden ja sairaanhoidon toimiala on sitoutunut toiminnan taloudelliseen tehokkuuteen ja sujuvien sähköisten palvelujen kehittämiseen. Terveydenhuollon henkilöstön koulutusyhteistyöhön osallistuminen on toimialan keskeinen menestymisen edellytys.

Terveyden ja sairaanhoidon yhteiset palvelut

Terveyden ja sairaanhoidon yhteiset palvelut hoitavat toimialan hallintoon ja kehittämiseen liittyviä tehtäviä. Tulosalueen suurin henkilöstöryhmä on terveydenhuollon varahenkilöstö, joka on jaettu neljään kustannuspaikkaan alueellisuuden ja osaamisen perusteella. Yhteisten palvelujen tulosalueella on myös hoitotyön kehittämisen yksikkö. Yhteisten palvelujen tulosaluetta johtaa toimialajohtaja.

Perusterveydenhuollon vastaanottopalvelut (sote-keskuspalvelut)

Perusterveydenhuollon vastaanottopalvelut vastaavat perusterveydenhuollon kiireellisestä ja kiireettömästä toiminnasta Pyhtään kunnan ulkoistettua terveydenhuoltoa lukuun ottamatta 12 terveysasemalla. Sen lisäksi tulosalueeseen kuuluvat geriatriset osaamiskeskukset Kouvolassa ja Kotkassa. Tulosalue hoitaa myös terveydenhuollon seulonnat ja keskitetyn hoitotarvikejakelun. Perusterveydenhuollon hoitokeskukset ovat Karhulassa ja Haminassa.

Perusterveydenhuollon hoitoon pääsyn arviointi on järjestetty Kaiku 24-palvelun kautta. Tarvittaessa terveysasemien tiimit tekevät ennakoivan hoitosuunnitelman ennen vastaanoton alkua. Etävastaanotot ja sähköisesti hoidettavat palvelut muodostavat tulevina vuosina merkittävän osan toiminnasta, mutta perusterveydenhuollon palvelut on varmistettava myös niille, joille sähköiset palvelut eivät sovellu.

Tulosalueen suurimmat haasteet liittyvät hoitotakuun mukaisen hoitoon pääsyn varmistamiseen, hoidon jatkuvuuden parantamiseen ja etenkin oman lääkärihenkilökunnan määrän lisäämiseen.

Suun terveydenhuolto

Suun terveydenhuollossa tuotetaan kymenlaaksolaisten tarvitsemat suun terveydenhuollon perustason palvelut ja virka-ajan ulkopuolinen suun terveydenhuollon päivystys. Alan erikoissairaanhoito tuotetaan Kymenlaakson keskussairaalan leuka- ja suusairauksien poliklinikalla. Pyhtään suun terveydenhuolto on järjestetty kunnan terveydenhuollon kokonaisulkoistuksen puitteissa.

Suun terveys on olennainen osa terveydenhuollon kokonaisuutta, ja osa potilaista ohjataan hoitoon osana kiireellistä vakavien sairauksien hoitoa. Ikääntyvien potilaiden suun terveydenhuollon tarve lisääntyy. Hoitotakuun vaatimusten täyttyminen ja etenkin hammaslääkärien riittävyys ovat iso haaste vielä vuonna 2024. Liikkuvia palveluja kehitetään erityisesti lasten määräaikaistarkastuksissa.

Perhekeskuksen terveystalot

Perhekeskuksen terveystaloihin kuuluvat neuvolapalvelut, koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto, lasten kuntoutuspalvelut, lasten kehitykselliset palvelut ja nuorten matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalvelut, eli ns. nuorten matala. Erikoissairaanhoidosta lastenpsykiatria kuuluu perhekeskuksen terveystaloihin. Puheterapia on hallinnollisesti keskitetty myös tälle tulosalueelle.

Perhekeskuksen terveystalojen tärkeät yhteistyötahot hyvinvointialueella ovat psykologian osaamiskeskus, opiskelijahuolto ja sosiaalityö. Kuntien sivistystoimi ja kolmannen sektorin toimijat ovat myös tärkeitä yhteistyökumppaneita. Koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto toimii lähipalveluna koulujen ja oppilaitosten yhteydessä. Laajan palveluvalikoiman toiminta keskitetään Kouvolaan, Kotkaan ja Haminaan uudistettaviin tiloihin.

Kymenlaakson alenevasta syntyvyydestä huolimatta perhekeskuspalvelujen tarve ei ole vähenemässä. Covid-pandemian aikana lisääntyneet lasten ja nuorten hyvinvointiongelmien vaativat tehostettuja palveluita vielä pitkään tilanteen normalisoitumisen jälkeen. Etenkin lastenpsykiatrian lähetemäärä lisääntyi merkittävästi vuoden 2023 alkupuolella.

Kuntoutuspalvelut

Kuntoutuspalvelut tuottavat laaja-alaisesti sekä perustason että erikoissairaanhoidon palveluja sairaaloissa ja kuntoutuskeskus Hoikussa, avoterveydenhuollossa ja kotiin vietävinä palveluina. Erikoissairaanhoidossa tulosalueeseen kuuluu kuntoutus- ja kipupoliklinikka, jossa tuotetaan muun muassa fysiatrian erikoisan ja kivun hoidon vastaanottopalvelut. Tulosalueeseen kuuluu lisäksi apuvälinekeskus. Oman palvelutuotannon lisäksi toimintaa järjestetään palveluostoin ja palvelusetelillä.

Vuoden 2024 toiminnan tärkeänä painopisteenä on kotiin annettavien palveluiden lisääminen ja kehittäminen sosiaalipalvelujen kotiutus- ja asumisyksiköissä ja kotihoidossa. Kuntoutuskeskus Hoikussa otetaan täyteen käyttöön kuntoutusta tehostava kävelyrobotti. Kuntoutuspalvelut kehittävät omalta osaltaan sähköisiä palveluita, kuten omaolo-arviointiteja ja fysioterapeuttien suoravastaanottotoimintaa, sekä muihin hoitoketjuihin liittyvää kuntoutusta. Henkilöstön saatavuus on haasteellista myös kuntoutuspalveluissa.

Akuuttipalvelu

Akuuttipalvelujen toimiala tuottaa päivystyksen ja ensihoidon palveluja Kymenlaaksoon. Ensihoidon yksiköt hoitavat äkillisesti sairastuneiden tai loukkaantuneiden potilaiden kuljetusten ohella potilassiirtoja. Vuoden 2023 aikana on pilotoitu myös yhden ensihoitajan EVA-yksiköitä, jotka hoitavat kiireettömiä tehtäviä erityisesti silloin, kun arvioidaan tehtävän olevan hoidettavissa ilman kuljetusta päivystykseen. Ensihoidon henkilöstöyhteistyötä tehdään Kymenlaakson pelastuslaitoksen kanssa.

Ympäri vuorokautisia päivystyspalveluja tuotetaan Kymenlaakson keskussairaalassa ja Kouvolan Ratamokeskuksessa. Päivystysapu 116117-palvelun tuottaa Kaiku 24.

Vuoden 2024 aikana keskussairaalan akuuttiosasto siirtyy Fb-uudisosaan, ja sen paikkaluku nousee 22 paikasta 26 paikkaan. Utin lääkärihelikopteritukikohdan rakentaminen käynnistyy myös viimeistään vuonna 2024.

Akuuttipalvelun haasteena on pitkään noususuunnassa olevan palvelukysynnän taittaminen yhteistyössä perusterveydenhuollon kiirevastaanottojen kanssa. Aktiivinen yhteistyö ikääntyneiden ja paljon palveluja käyttävien potilaiden palveluohjauksessa jatkuu sosiaalipalvelujen kanssa. Vuokratun lääkäri työvoiman määrä ja kustannukset ovat päivystyspalveluissa edelleen korkeat, joten omien lääkäreiden rekrytointi ja koulutus on taloudellisesti olennaisen tärkeää. Yhden hoitajan ensihoitoyksiköiden toimintaa kehitetään yhdessä kotisairaalan Arvi-hoitajatoiminnan kanssa.

Operatiiviset palvelut

Operatiivisissa palveluissa tuotetaan kirurgian erikoisalojen, anestesiologian, naistentautien ja synnytysten, silmätautien, korva- nenä- ja kurkkutautien sekä suu- ja leukakirurgian erikoisalojen vastaanotto- ja osastopalvelut. Kymenlaakson keskussairaalan leikkausyksikön, teho- ja valvontayksikön, silmäyksikön, ja synnytysyksikön lisäksi tulosalueeseen kuuluvat erikoislääkärien vastaanotot ja hoitokeskukset keskussairaalassa ja Ratamokeskuksessa.

Operatiivisen tulosityksikön osastotoiminta siirtyy tammikuussa 2024 keskussairaalan Fb-uudisosaan. Muutto tuo vuodeosastotoiminnan leikkaussalien, päivystyksen sekä teho- ja valvontahoidon välittömään läheisyyteen.

Operatiivisten raskaiden erikoissairaanhoidon osastojen hoitohenkilöstötilanne on tulosalueen suuri haaste, joka on heikentänyt hoitoon pääsyä koronapandemian ja työtaistelujen lisäksi. Uusien tilojen ja hoitajien koulutukseen panostusten odotetaan tuovan apua hoitohenkilöstötilanteeseen.

Medisiiniset palvelut

Medisiinisissä palveluissa tuotetaan sisätautien erikoisalojen, neurologian, keuhkosairauksien, onkologian, ihotautien ja lastentautien erikoisalojen osasto- ja vastaanottopalveluja. Vuodeosastot ovat Kymenlaakson keskussairaalassa. Erikoislääkäreiden vastaanottoja ja hoitokeskustoimintaa on keskussairaalan lisäksi Kouvolan Ratamokeskuksessa.

Tulosalueen vuodeosastotoiminta muuttaa tammikuussa 2024 lastentautien osastoa lukuun ottamatta keskussairaalan Fb-uudisosaan. Muuttoon liittyy myös aivoverenkiertohäiriöiden valvontayksikön siirtyminen muun valvontahoidon yhteyteen keskussairaalan G-osaan.

Myös medisiinisten palvelujen tulosityksikön haasteena on vuodeosastojen hoitohenkilöstön saatavuus. Tulosalue osallistuu aktiivisesti alan hoitohenkilöstön koulutukseen ja sen kehittämiseen. Erikoislääkärripula haittaa erityisesti ihotautien erikoisalan toimintaa, mutta pulaa on myös keuhkosairauksien ja onkologian erikoislääkäreistä.

Perusterveydenhuollon osastopalvelut

Perusterveydenhuollon osastopalvelut käsittävät Karhulan, Haminan ja Ratamokeskuksen perusterveydenhuollon osastojen lisäksi palliatiiviset yksiköt Kouvolassa ja Kotkassa sekä kotisairaaloiminnan. Etenkin kotisairaalan Arvi-toiminta eli asumis- ja kotipalvelujen akuuttien terveysongelmien arviointitoiminta on laajentunut viime vuosina, ja sitä kehitetään jatkossa yhteistyössä ensihoitopalvelujen yhden hoitajan yksiköiden kanssa.

Perusterveydenhuollon osastopalveluilla on pulaa omista vakituisista lääkäreistä etenkin Kouvolan Ratamokeskuksen osastoilla, ja osin myös palliatiivisissa yksiköissä ja kotisairaaloiminnassa. Hoitohenkilökunnan puute on ajoittain vaikeuttanut myös perusterveydenhuollon osastojen ja kotisairaalan toimintaa.

Psykiatriset ja päihdepalvelut

Psykiatristen ja päihdepalvelujen tulosalue vastaa psykiatrian ja nuorisopsykiatrian sekä päihdelääketieteen palveluista Kotkan, Kouvolan ja Haminan psykiatrian poliklinikoilla ja korvaushoitoyksiköissä. Psykiatrian ja nuorisopsykiatrian osastohoito tuotetaan Kymenlaakson psykiatrisessa sairaalassa. Psykiatrian neuromodulaatiohoidot toteutetaan Kouvolan Ratamokeskuksessa. Tulosalueen henkilöstö tuottaa terveysasemilla perustason mielenterveyspalveluja. Yleissairaalapyykiatrian toiminta hoitaa muun erikoissairaanhoidon yhteydessä todettuja mielenterveysongelmia.

Psykiatrian ja nuorisopsykiatrian vaikea valtakunnallinen lääkäripula on tulosalueen merkittävin yksittäinen ongelma, joka hankaloittaa etenkin psykiatrista sairaalahoitoa. Psykiatrisen sairaalan virkaerikoislääkärien vähyyks on sairaalan toimintaa uhkaava vakava riski, johon on toistaiseksi pystytty vastaamaan ammattiryhmien yhteistyöllä ja työntekijöiden venymisellä. Psykiatrian poliklinikoiden ja päihdelääketieteen toiminta on pystytty turvaamaan ostopalveluilla.

Merkittävät toiminnalliset ja lainsäädännölliset muutokset 2024–2026

Vuoden 2024 merkittävin toiminnallinen muutos on Kymenlaakson keskussairaalan Fb-uudisrakennuksen käyttöönotto tammikuussa 2024. Uudisrakennukseen siirtyy päivystystoiminnan akuuttiosasto sekä medisiininen ja operatiivinen osastohoito. Uuteen kiinteistöön siirtyminen aiheuttaa toiminnallisia ja toiminnan keskinäisiin sijainteihin liittyviä muutoksia. Keskussairaalan vanhojen osien korjaaminen aiheuttaa vuodesta 2024 alkaen useita vuosia kestäväen toimintojen väistötärpeen.

Perusterveydenhuollon ja suun terveydenhuollon hoitotakuu kiristyi syyskuussa 2023. Sekä terveyskeskuslääkäreistä että hammaslääkäreistä on pulaa, joten hoitotakuussa pysyminen edellyttää vielä vuonna 2024 merkittäviä vuokratyövoimaostoja. Erikoissairaanhoidossa koronavirusien vaikeuttama kiireettömän hoitoon pääsyn tilanne edellyttää sekä oman toiminnan ja hoitoketjujen tehostamista, oman henkilöstön lisätyötä että osin palveluostoja.

Sote-lainsäädännön määrittelemä hyvinvointialueiden rahoitus edellyttää toimialalta tiukkaa kulujen hallintaa ja toiminnan sujumista, jotta terveyspalvelujen lakisääteiset velvollisuudet voidaan täyttää. Rahoituksen riittävyys on tulevina vuosina kriittisin terveyspalvelujen toimintaa ohjaava tekijä ja riski. Terveysdenhuollon lakiuudistus muun muassa sairaaloiden työnjakoa koskevina osineen on käynnissä, eikä sen vaikutusta ole mahdollista arvioida.

Kymenlaakson hyvinvointialue on perustanut vuoden 2023 lopulla uuden isotooppiyksen. Yksikön toiminta käynnistyy täydessä laajuudessa vuoden 2024 alussa.

Toimialan strategiset painopisteet

1. Sujuva hoitoon pääsy terveydenhuollon palveluihin
2. Terveydenhuollon palvelujen saumaton integraatio muihin väestön tarvitsemiin palveluihin
3. Terveydenhuollon palvelujen ja palvelumuotojen kehittäminen vaikuttavuuden perusteella
4. Henkilöstötyytyväisyyden ja työhyvinvoinnin kehittäminen

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Taloudelliset tavoitteet

1 000 €	Voimassa oleva TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	26 383	45 376	45 649	45 408
Myyntituotot	4 148	22 625	22 851	23 080
Maksutuotot	19 535	20 164	20 365	20 569
Tuet ja avustukset	2 700	2 578	2 422	1 749
Muut toimintatuotot	0	10	10	10
Toimintakulut	-435 613	-461 158	-450 991	-473 999
Henkilöstökulut	-202 181	-202 946	-204 343	-214 768
Palvelujen ostot	-157 359	-173 930	-161 908	-170 168
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-49 644	-46 829	-47 288	-49 701
Avustukset	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-26 428	-37 452	-37 452	-39 363
TOIMINTAKATE	-409 229	-415 782	-405 342	-428 591
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0
VUOSIKATE	-409 229	-415 782	-405 342	-428 591
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-409 229	-415 782	-405 342	-428 591

Taulukko 5. Terveiden ja sairaanhoidon palveluiden tuloslaskelma talousarvio ja –suunnitelmavuosille 2024-2026 tuhansina euroina.

Toimialan taloudessa kautta linjan rasittavat muutokset koostuvat palkkaratkaisujen tuomista lisäkustannuksista, rakennusvuokrien muutoksista, toimipisteiden laitekannan ikärasitteiden tuomista lisälaitahuoltokustannuksista, puhtauspalveluiden hinnankorotuksista sekä ravintolapalveluiden hinnankorotuksista. Lisäksi on huomioitava tulosaluekohtaiset toiminnalliset muutokset, kuten Kymenlaakson keskussairaalan FB-osan muuton aiheuttamat lisäkustannukset.

Terveyden ja sairaanhoidon palveluiden toimialan taloudessa vuodelle 2024 suunnitellut korjaavat toimenpiteet talouden tasapainon saavuttamiseksi HVA tasoisten tuottavuusohjelman mukaisten toimien lisäksi ovat muun muassa: asiakaspalvelu-, hoitotarvike- ja toimistotarvikeostojen vähentäminen vuoden 2023 arviototeumasta (-15 %), henkilöstöbudjetin tarkistus täyttämättömien vakanssien osalta (vuoden 2023 talousarvion mukaiset toteutumattomat vakanssiesitykset), laboratorio- ja radiologiakulujen säilyttäminen vuoden 2023 arviototeumatasolla, myyntituottojen kohennus vuoden 2023 arviototeumatasolle + 3,3 % inflaatiokorotus huomioiden, vuokralääkärikulujen säilyttäminen vuoden 2023 arviototeumatasolla sekä sanomalehtitilausten irtisanominen sopimuskauden loppuun.

Toiminnalliset tavoitteet

1) Tarpeenmukaiset ja vaikuttavat palvelut kaikille kymenlaaksolaisille:

Tavoite	Mittari ja mittarin kuvaus	Tavoitearvo 2024	Keskeiset toimenpiteet tavoitteeseen pääsemiseksi
Sujuvat ja yhteentoimivat palvelut	Hoitotakuu	Hoitotakuu täyttyy sekä perusterveydenhuollossa, suun terveydenhuollossa että erikoissairanhoidossa	Hoitotakuutilastoinnin kehittäminen ja seuranta
Saavutettavat palvelut	Sähköisten palvelujen käyttö	Lisäänny, etenkin -etävastaanotot -sähköiset palvelupolut -chat-palvelun kautta asiointi	Tuottavuusohjelman toteuttamiseen osallistuminen

2) Talouden tasapaino uudistumisen kautta:

Tavoite	Mittari ja mittarin kuvaus	Tavoitearvo 2024	Keskeiset toimenpiteet tavoitteeseen pääsemiseksi
Talouden ja toiminnan tasapaino	Talousarvio 2024	Ta 2024 tavoitteessa pysyminen	Ta seuranta ja reagointi poikkeamiin kaikilla esimiestähoilla

3) Hyvinvoiva henkilöstö:

Tavoite	Mittari ja mittarin kuvaus	Tavoitearvo 2024	Keskeiset toimenpiteet tavoitteeseen pääsemiseksi
Motivoitunut ja osaava henkilöstö	1.Täyttämättömien toimien ja virkojen määrä 2.Vuokratyövoiman kustannukset	1. Vähenee koko toimialan tasolla 2. Vähenee koko toimialan tasolla	Henkilöstömittarien seuranta (täyttämättömät toimet, virat, henkilökunnan vaihtuvuus)
Osallistuva ja kehittyvä työyhteisö	Henkilöstökysely	NPS-luku nousee edellisestä mittauksesta	Henkilöstökyselyjen perusteella viestintä ja kehittäminen yksikötasolla

2.2. Sosiaalipalvelut

Toimialan kuvaus

Sosiaalipalveluiden toimialan tarkoituksena on edistää ja ylläpitää hyvinvointia ja sosiaalista turvallisuutta. Sosiaalipalveluiden toimin vaikutetaan ennen kaikkea väestön sosiaaliseen hyvinvointiin ja turvallisuuteen sekä toimintakykyyn ja osallisuuteen. Kymenlaakson hyvinvointialueella sosiaalipalvelut järjestetään ja toteutetaan seitsemällä tulosalueella: sosiaalihuollon asiakasneuvonta ja yhteiset palvelut, lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja perhekeskuspalvelut, aikuisten sosiaalipalvelut, vammaispalvelut, ikäihmisten sosiaalipalvelut, kotihoito ja kotihoidon tukipalvelut sekä asumisen palvelut.

Sosiaalipalvelut vastaavat Kymenlaaksolaisten monenlaisiin avun- ja tuentarpeisiin ja palvelevat kaikenikäisiä. Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut vastaavat viranomaisesta sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta, siten kuin lainsäädännössä edellytetään. Sosiaalipalvelujen tehtävänä on tukea kuntalaisten selviytymistä elämän eri tilanteissa oikein mitoitettulla laadukkaalla sosiaalipalvelujärjestelmällä. Sosiaalipalvelujen tarkoituksena on edistää asiakkaiden sosiaalista hyvinvointia ja toimintakykyä sekä ehkäistä, vähentää ja poistaa sosiaalisia ongelmia ja vammaisuuden

aiheuttamia haittoja ja esteitä. Asumisen palvelujen tehtävänä on tarjota kaikenikäisille henkilöille heidän tarpeitaan vastaava palvelukokonaisuus oikea-aikaisesti ja tarvittava määrä.

Sosiaalipalveluiden yhteiset

Sosiaalipalveluiden yhteiset -tulosalueelle sisältyvät toimialan keskitetty johtaminen, asiantuntijat ja muun muassa yhteiset määrärahat hanke- ja sosiaalityön koulutuksiin.

Sosiaalihuollon asiakasneuvonta ja yhteiset palvelut

Tulosalue koostuu toimintayksiköistä; hyte- ja ennaltaehkäisevät palvelut, sosiaalihuollon asiakasneuvonta, omaishoidon ja perhehoidon palvelut, varahenkilöstö, kotihoito ja asumisen palvelu. Tulosalueen toiminnot linkittyvät eri palveluihin ja sisältävät kaiken ikäiset asiakasryhmät. Tulosalueen toiminnassa korostuu tiivis yhteistyö eri tulosalueiden palveluiden kanssa. Palveluissa tehtävillä ratkaisuilla on vaikutusta toisten palveluiden toteutumiseen esim. talouden näkökulmasta.

Toimintojen keskittäminen tukee jaetun asiantuntijuuden vahvistumista ja palveluprosessien tehokkaampaa hallittavuutta, yhtenäisiä käytäntöjä ja kokonaisvaltaista kehittämistä. Tulosalueen palvelut osaltaan vahvistavat palveluprosessien sujuvuutta, varhaista tukea sekä kevyempien palvelumuotojen vahvistamista ja näiden myötä tuottavuusohjelman tavoitteiden saavuttamista. Tulosalueen vuoden 2024 painopisteet pohjautuvat tuottavuusohjelmaan.

Toiminnan painopisteinä ovat sosiaalihuollon asiakasneuvonnan toiminnan vahvistaminen ja laajentaminen Walk in -neuvontapisteen toiminnan vakinaistamisella sekä digitaalisten palvelujen lisääminen (esim. livechat). Asiakkaiden oikea-aikaisen ja tarpeita vastaavaan palveluun ohjautumisen toimintamallien kehittämistä asiakasneuvonnan ja palveluiden sekä muiden toimijoiden kanssa jatketaan. Perhehoidon kokonaisuuden kehittämistyö jatkuu, kohdentuen eri perhehoidon muotojen laajentamiseen ja käytön vahvistamiseen. Tavoitteena on erityisesti ikääntyneiden perhehoidon eri muotojen lisääminen ja käytön juurruttaminen. Perhehoidon kehittämistyön tueksi elokuussa 2023 käynnistynyt kehittämissanke jatkuu.

Omaishoidon tuen palvelussa painottuu omaishoitajuutta tukevien toimintamallien edelleen kehittäminen. Hyte-yhteistyön juurruttaminen eri toimijoiden kanssa jatkuu. Ennaltaehkäisevät palvelut ja asiakasneuvonta ovat vahvasti mukana sote-yhteistyönä valmisteltavan jalkautuvan Ikäneuvola toimintamallin kehittämisessä. Asumisen palveluiden ja kotihoidon varahenkilöstön toiminnassa korostuu varahenkilöstön tarkoituksenmukainen kohdentuminen. Toimintamallien kehittämistä yhteistyössä palveluiden kanssa jatketaan.

Lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja perhekeskuspalvelut

Tulosalue koostuu sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukaisista palveluista sekä kotoutumislainsäädännön alaisesta ilman huoltajaa Suomeen tulleiden alaikäisten oleskeluluvan saaneiden lasten perheryhmäkotitoiminnasta ja jälkihuollosta. Sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukaiset palvelut sisältävät alkutiimin, perheiden sosiaalityön, perhetyön, lapsiperheiden kotipalvelun, perheoikeudelliset palvelut, nuorten matalan, kasvatus- ja perheneuvonnan sekä lastensuojelun sosiaalityön, tehostetun perhetyön, jälkihuollon palvelut ja viisi omaa perustason lastensuojeluyksikköä.

Toiminnan painopisteenä on vaikuttaa osana perhekeskustoimintamalla ennaltaehkäisevästi lasten, nuorten ja perheiden haasteisiin sekä samalla vahvistaa sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukaisten palveluiden ja tukitoimien vaikuttavuutta. Ostopalveluiden seuranta ja niiden vaikuttavuuden arviointia kehitetään ja sijaishuollon tarvetta sekä niiden kustannuksia tarkastellaan viikoittain osana tuottavuusohjelmaa. Tähän liittyy keskeisenä myös omien lastensuojelulaitosten käyttöasteen kasvattaminen ja avohuollon sijoitusten keskittäminen niihin ostopalveluiden sijaan. Omien kotiin annettavien palveluiden käyttöä, kuten perhetyötä, lapsiperheiden kotipalvelua ja tehostettua perhetyötä tehostetaan ja sen avulla on tarkoitus vähentää ostopalveluiden tarvetta. Toisaalta uusien kilpailutettujen tukitoimien, kuten kotiin annettavan perhekuntoutuksen avulla on tarkoitus merkittävästi vähentää kodin ulkopuolisten sijoitusten tarvetta. Tulosalueen sisällä on keskeistä viedä edelleen systeemistä ja suhdeperustaista työtettä perhesosiaalityöhön sekä lastensuojeluun kahden perheterapeutin ja johtavien sosiaalityöntekijöiden yhteistyöllä sekä jatkaa lastensuojelun ja sosiaalihuoltolain mukaisten palveluiden kehittämistä osittain myös hanketyön tuella.

Aikuisten sosiaalipalvelut

Tulosalueen palveluajatuksena on auttaa työkäisiä ja yhteistyössä muiden palveluiden kanssa myös heidän perheitään etsimään ratkaisuvaihtoehtoja sosiaalisissa ja taloudellisissa ongelmissa sekä elämäntilanteiden muutoksissa ja kriiseissä. Tulosalueen palveluja ovat aikuissosiaalityö, terveysosiaalityö, sosiaali- ja kriisipäivystys, mielenterveys- ja päihdehuollon asiakkaiden kanssa tehtävä sosiaalityö ja laitos- ja asumispalvelujen järjestäminen sekä turvakotipalvelut.

Ostopalvelujen käyttöä vähennetään tuottamalla sosiaalista kuntoutusta omana toimintana. Aikuisten sosiaalipalvelut osallistuu järjestämisen osalta tuetun asumisen kehittämiseen ja ehkäisee lastensuojelutarpeen kasvua. Aikuisten sosiaalipalvelujen tarpeen odotetaan lisääntyvän, jos sosiaaliturvaan esitetyt muutokset toteutuvat.

Vammaispalvelut

Vammaispalveluiden tulosalueelle kuuluu vammaispalveluiden ja erityisryhmien asumisen järjestäminen sekä työ- ja päivätoiminta. Vammaispalvelun tarkoituksena on järjestää vammaisille ja kehitysvammaisille henkilöille heidän palvelutarpeidensa mukaisia palveluita ja edistää vammaisten henkilöiden edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä sekä ehkäistä ja poistaa vammaisuuden aiheuttamia haittoja ja esteitä.

Työ- ja päivätoimintaa järjestetään kehitysvammaisille, vammaisille henkilöille sekä mielenterveys- ja päihdekuntoutujille joko Kymenlaakson hyvinvointialueen omana toimintana tai ostopalveluna. Työtoiminnan palvelu painottuu työelämätaitojen harjoitteluun, työn etsimiseen ja työhön valmentautumiseen. Päivätoiminnan palvelun tarkoituksena on tarjota tukea päivittäisissä toiminnoissa sekä tarjota mielekästä ja sosiaalisesti virikkeellistä toimintaa vahvistamaan yhdenvertaista asemaa yhteiskunnassa.

Toiminnan painopisteenä on työ- ja päivätoiminnan kokonaisuuden kehittäminen hillitsemään työ- ja päivätoiminnan ostopalveluista syntyvien kustannuksien kasvua tehostamalla ja monipuolistamalla työ- ja päivätoiminnan omatuotantoa sekä panostamalla henkilöstön työhyvinvointiin. Toimintojen vahvistamiseen ja monipuolistamiseen tarvittavat henkilöstöresurssit on huomioitu henkilöstösuunnittelussa.

Ikäihmisten sosiaalipalvelut

Ikäihmisten sosiaalipalvelut sisältävät ikäihmisten asiakasohjauksen ja gerontologisen sosiaalityön toiminnot ja palvelut. Asiakasohjaus huolehtii iäkkäiden sosiaalihuoltolain mukaisesta palvelutarpeen arvioinnista ja palveluiden järjestämisestä sekä varmistaa, että asiakkaan palvelut alkavat oikea-aikaisesti ja vastaavat hänen yksilöllisiin tarpeisiinsa. Toimintakyvyn tukemisen lisäksi ikääntyneen palveluiden suunnittelussa huomioidaan asiakkaan voimavarat, osallisuus ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Gerontologinen sosiaalityö ja sosiaaliohjaus tukevat ikäihmisiä erilaisissa vaikeissa elämäntilanteissa ja erityisen tuen tarpeissa sosiaalihuoltolain 15–16 § mukaisesti.

Ikäihmisten sosiaalipalveluiden tulosalueella on merkittävä rooli hyvinvointialueen iäkkäiden asiakkaiden sujuvien palvelupolkujen toimivuuden varmistajana.

Toiminnan kehittämisen painopisteinä vuonna 2024 ovat sähköisten ja digitaalisten palveluiden hyödyntämisen edistäminen asiakastyön tukena, asiakastyön resurssien varmistaminen kaikissa tilanteissa sekä tiedolla johtamisen työvälineiden kehittäminen. Tavoitteiden saavuttamiseksi otetaan käyttöön sähköisiä asiointikanavia ja etälaitteita asiakastyön tueksi, yhdenmukaistetaan ja mallinnetaan työprosesseja ja otetaan käyttöön toimintaa ja johtamista tukevia mittareita. Työkuormahuippuihin varautumisen ja tehokkaamman resurssisuunnittelun kautta tavoitellaan parempaa työn hallittavuutta. Sosiaali Lifecaren ja sosiaalihuollon Kanta II -vaiheen toiminnallisuuksien käyttöön ottaminen merkitsee uuden

opettelu ja kaikkien asiakkuuksien yksittäistä siirtämistä toiseen järjestelmään lyhyessä ajassa. Tämä luo riskin perusasiakastyöstä suoriutumiselle alkuvuonna 2024.

Kotihoito ja kotihoidon tukipalvelut

Tulosalue koostuu kotihoidosta ja kotihoidon tukipalveluista. Kotihoidon palvelun tavoitteena on, että henkilö suoriutuu jokapäiväiseen elämään kuuluvista toiminnoista kodissaan ja asuinympäristössään. Kotihoitoon kuuluu asiakkaan yksilöllisen tarpeen mukainen hoito ja huolenpito, toimintakykyä ja vuorovaikutusta edistävä ja ylläpitävä toiminta sekä terveydenhuoltolain 25 §:ssä tarkoitettu kotisairaanhoido.

Tukipalveluilla tarkoitetaan palveluja, joilla luodaan ja ylläpidetään henkilön kodissa sellaisia olosuhteita, että hän voi suoriutua jokapäiväiseen elämään kuuluvista toiminnoista mahdollisimman itsenäisesti, sekä palveluja, joiden avulla henkilö voi saada hyvinvointia tuottavaa sisältöä elämäänsä.

Vuoden 2024 painopisteitä ovat digipalveluiden laajentaminen, kotiutus tilanteiden turvaaminen sekä henkilöstön työhyvinvoinnin vahvistaminen. Toimenpiteet liittyvät käytössä olevien kuvapuhelupalvelun ja lääkeannosautomaattien käytön laajentamiseen. Asiakaspolkujen sujuvoittamiseksi kotihoitoon perustetaan kotiutuksen tuen tiimi, jonka avulla pystytään varmistamaan turvallinen kotiutus moniammatillisesti. Henkilöstön osalta panostetaan yhä edelleen työkykyjohtamiseen aktiivisen työkyvyntuen mallin mukaisesti. Myös keskitetty toimintalähtöinen työvuorosuunnittelu otetaan käyttöön kotihoidon jokaisella alueella.

Asumisen palvelut

Asumisen palveluiden tulosalueeseen kuuluu sosiaalihuoltolain 21, 21 a, 21 b, 21 c ja 22 §:ssä tarkoitettujen ikääntyneiden, kehitysvammaisten, vaikeavammaisten sekä mielenterveys- ja päihdekuntoutujien tilapäinen, tuettu, ja yhteisöllinen asuminen, ympärivuorokautinen palveluasuminen ja laitospalvelu. Asumisen palveluiden tehtävänä on tukea asiakkaan arjessa selviytymistä hänen palvelutarpeensa mukaisesti.

Asumisen palveluiden vuoden 2024 painopistealueina ovat tuottavuusohjelmaan perustuvien tulosalueen keskeisimpien toimintojen uudistaminen. Toimenpiteet keskittyvät asiakaspolkujen sujuvuuden parantamiseen sekä henkilöstön hyvinvoinnin lisäämiseen ja saatavuuden turvaamiseen. Kymenlaakson hyvinvointialueella laaditaan kokonais selvitys asumisen palveluista 10/2024 mennessä, niin ikääntyneiden kuin erityisryhmien osalta. Sisältäen kuvauksen asumispalveluiden sijainnit Kymenlaaksossa, palvelun tuottamistapa (oma vai ulkoinen tuottaja), sekä asumispalveluiden tulevaisuuden kuvaus huomioiden erityisesti ikäihmisten määrän nousu ja sairastavuus. Tavoitteena saada kestävä ratkaisu huomioiden palvelutarpeen merkittävä kasvu. Huomioidaan nykyisten rakennusten käytettävyys / sopivuus asumispalveluiden tuottamiseen.

Asiakaspolkujen sujuvoittamiseksi kehitetään ikääntyneiden lyhytaikashoidon sisältöä juurruttamalla toimintaan kuntouttavan lyhytaikashoidon vakioitu toimintamalli. Myös kotiutusyksiköiden toimintaa arvioidaan ja tehdään palveluun tarvittavat muutostoimenpiteet, jotta palvelun vaikuttavuus asiakkaiden kotona asumisen tueksi paranee. Lisäksi kehitetään tuetun asumisen asiakkaan tuki- ja kuntoutumispolun toimintamalli, jolla luodaan pohja asiakkaan sitoutumiseksi oikea-aikaisesti toteutettuun yksilölliseen palveluun.

Henkilöstön hyvinvoinnin lisäämiseksi lähijohtamista parannetaan keventämällä esihenkilöiden laajoja vastualueita. Esihenkilöiden määrää lisätään kolmella uudella toimella ja selkiytetään toimintayksiköiden sisäisten tehtävien jakamista esihenkilöiden ja tiimivastavien välillä. Edelleen vahvistetaan myös päivittäisjohtamisen toimintamallia. Keskitetyn toimintalähtöisen työvuorosuunnittelun kehittämistä jatketaan ja tehdään uudistuksia hyvän optimointituloksen saavuttamiseksi. Henkilöstön saatavuuden turvaamiseksi asumisen palveluiden tulosalue on aktiivisesti mukana oppisopimuspaikkojen järjestämisessä, opiskelijoiden ohjaamisessa ja kansainvälisen rekrytoinnin kehittämisessä.

Kehitysvammaisten sekä mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumisen palvelujen uusi hankintakausi alkaa 1.1.2024. Vaikeavammaisten asumispalvelujen kilpailutus toteutetaan alkuvuodesta 2024 uuden hankintakauden astuessa voimaan 1.5.2024. Ikääntyneiden asumispalvelujen keväällä 2023 kilpailutettu hankintakausi jatkuu 1.4.2025 saakka.

Tavoitteiden saavuttamista hidastavat merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät liittyvät heikentyneeseen henkilöstön saatavuuteen ja yleiseen kustannustason nousuun. Henkilöstön rekrytointiin liittyvien haasteiden vuoksi työvoimakustannukset kasvavat vuokratyövoiman käytön ja korotettujen korvausten seurauksena. Taloudellista epävarmuutta lisäävät ennustamattomat asiakkaiden hoidon lisäkustannukset, henkilöstön sairauspoissaolot ja uudisrakentamisen korkeat kustannukset. Yksityisen palveluntuotannon hintojen nousu ja toisaalta vajaukset yksityisten palveluntuottajien ilmoittamissa henkilöstöresursseissa aiheuttavat sekä taloudellisen että tuotannollisen riskin, jota pyritään vakauttamaan oman tuotannon vahvistamisella.

Merkittävät toiminnalliset ja lainsäädännölliset muutokset 2024–2026

Keskeinen lakimuutos vuodelle 2024 on lastensuojelun henkilöstömitoituksen tiukentuminen niin, että yhdellä sosiaalityöntekijällä saa olla asiakkuudessa enintään 30 lasta. Tähän on varauduttu jo kuluvan vuoden aikana vahvistamalla sosiaalityöntekijöiden henkilöstöresurssia. Vuoden 2024 aikana varaudutaan myös perheryhmäkotitoimintaa koskevaan lakimuutokseen sen tullessa osaksi sosiaalihuoltolakia vuonna 2025.

Aikuisten sosiaalipalvelujen uusia (lakimuutokset voimaan 7–8/23) lakisääteisiä tehtäviä ovat sosiaalinen luototus, päiväkeskustoiminta ja yhteisösosiaalityö.

Asumisen palveluiden toimintaan vaikuttaa 1.1.2024 alkaen voimaan tuleva Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta. Lain tarkoituksena on varmistaa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilasturvallisuus ja laadultaan hyvät palvelut. Lain soveltaminen edellyttää hyvinvointialueen valmistautumista julkisen palveluntuottajan rekisteröintiin ja siihen vaadittavien tietojen luovuttamiseen 1.1.2026 mennessä.

Asukasvalinnan valvonta on lakisääteinen tehtävä, joka siirtyi ARA:lta hyvinvointialueille, tämä edellyttää merkittäviä muutoksia toimialalla.

Toimialan strategiset painopisteet

1. Sujuva pääsy palveluihin
2. Asiakastarpeen mukaisesti uudistuvat palveluprosessit yli hallintorajojen
3. Päivittäisjohtamisen kehittäminen
4. Henkilöstön osaamisen varmistaminen ja kyvykkyyksien tunnistaminen

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Taloudelliset tavoitteet

1 000 €	Voimassa oleva TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	48 934	55 692	56 068	55 929
Myyntituotot	6 370	14 315	14 375	14 450
Maksutuotot	33 403	30 952	31 344	31 727
Tuet ja avustukset	2 730	2 584	2 428	1 753
Muut toimintatuotot	6 431	7 841	7 920	7 998
Toimintakulut	-382 351	-421 089	-407 816	-428 622
Henkilöstökulut	-154 896	-173 669	-174 902	-183 825
Palvelujen ostot	-190 886	-212 102	-197 440	-207 513
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 762	-3 573	-3 608	-3 793
Avustukset	-12 479	-12 248	-12 368	-12 999
Muut toimintakulut	-19 328	-19 497	-19 497	-20 492
TOIMINTAKATE	-333 417	-365 397	-351 749	-372 693
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0
VUOSIKATE	-333 417	-365 397	-351 749	-372 693
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-333 417	-365 397	-351 749	-372 693

Taulukko 6. Sosiaalipalveluiden tuloslaskelma talousarvio ja –suunnitelmavuosille 2024-2026 tuhansina euroina.

Merkittävin sosiaalipalvelujen tarpeita lisäävä toimintaympäristön muutos kohdentuu Kymenlaakson väestön ikääntymiseen. Lisäksi lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointihaasteet sekä erityisryhmien palvelutarpeisiin vastaaminen aiheuttavat merkittävästi kasvavia kustannuspaineita toimialalle. Tuottavuusohjelman kautta on tavoitteena löytää palvelutuotannon kokonaisuuksiin talouden ja toiminnan tasapainottamisen keinot hyödyntäen eri hankekokonaisuuksia. Näistä erityisesti toimenpiteet kohdentuvat henkilöstön työhyvinvoinnin ja saatavuuden parantamiseen, varhaisen tuen ja ennaltaehkäisevien toimenpiteiden vahvistamiseen sekä palvelutuotannon monipuolistamiseen. Lisäksi palvelujen saatavuutta parannetaan osassa palvelujen kokonaisuuksia erilaisilla digiratkaisuilla. Asiakasrajapintaan kohdentuvien kehittämistoimenpiteiden osuus toimialalla on eri hankkeiden kautta merkittävä.

Haasteena toimialalla on ammattitaitoisen henkilökunnan riittävyys ja saatavuus. Rekrytointivaikeudet ovat laajentuneet useisiin ammattiryhmiin ja kilpailu hyvinvointialueiden välillä osaavasta henkilöstä on kasvavaa. Keskeisimpiä lainsäädännön muutoksia sosiaalipalveluiden toimintaan ovat uusi asiakastietolaki 1.1.2024 lähtien, kun sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevat säännökset yhdistyvät uuteen lakiin. Lisäksi myös uusi laki potilas- ja sosiaalivastaavien toiminnasta tulee voimaan 2024 vuoden alusta. Vähimmäismitoitus lastensuojelun sosiaalityöhön on tullut asteittain voimaan 1.1.2022 lähtien ja vuoden 2024 alusta alkaen mitoitusvaade on enintään 30 asiakasta yhdellä sosiaalityöntekijällä. Vähimmäismitoitus lastensuojelun sosiaalityöhön on tullut asteittain voimaan 1.1.2022 lähtien ja vuoden 2024 alusta alkaen mitoitusvaade on enintään 30 asiakasta yhdellä sosiaalityöntekijällä.

Lakisääteiset palkkojen korotukset ja oman palvelutuotannon vahvistaminen näkyvät henkilöstömenojen lisääntymisenä. Merkittävimpinä tekijöinä kulurakenteen nousuun ovat ympärivuorokautisen asumispalvelujen ostopalveluiden lisääminen 60 paikalla, omana tuotantona käynnistynyt 2023 loppuvuodesta 60 paikkainen ympärivuorokautinen asumisen palveluyksikkö sekä ostetun asumispalvelujen ja lastensuojelun laitoshoidon hintojen nousu.

Toiminnalliset tavoitteet

1) Tarpeenmukaiset ja vaikuttavat palvelut kaikille kymenlaaksolaisille:

Tavoite	Mittari ja mittarin kuvaus	Tavoitearvo 2024	Keskeiset toimenpiteet tavoitteeseen pääsemiseksi
Vaikuttavat palvelut	Monialaisen asiakasohjaus-prosessin mallin kehittämisen	Asiakkuuksien sujuvat prosessit Palvelutarpeenarviointi 3 kk, tavoite 100 %	Monialaisen yhteistyön vahvistaminen asiakasläh-töisen palvelukokonaisuuden varmistamiseksi
Sujuvat ja yhteentoimivat palvelut	Toimialan investointihankkeiden eteneminen	Toimialan investointi-hankkeet ja tavoitteet edenneet suunnitellusti	Edistetään investointisuunnitelman mukaisia toimialan rakennushankkeita
Saavutettavat palvelut	Käsittelyajat lakisääteiset	Toimeentulotuki 7 arkipäivää Lastensuojeluilmoitukset 7 arkipäivää Yli 75 v. palvelutarpeenarviointi 7 arkipäivää	Varmistetaan toiminnan seurannalla ja tarvittavilla toimenpiteillä tavoitearvot lakisääteisten palveluiden osalta
Toimiva ennaltaehkäisy	Kotona asumista tukevia ja vaikuttavia palveluja sekä muunneltavia ja asiakastarpeen mukaan liikkuvia palvelutarpeita kehitetään. Toimiva liikkuva ikäihmisten neuvolapalvelu käytössä	Liikkuva ikäihmisten neuvolapalvelu on käytössä	Liikkuva ikäihmisten neuvolapalvelu valmistellaan toimialojen yhteistyönä

2) Talouden tasapaino uudistumisen kautta:

Tavoite	Mittari ja mittarin kuvaus	Tavoitearvo 2024	Keskeiset toimenpiteet tavoitteeseen pääsemiseksi
Talouden ja toiminnan tasapaino	Talousarvion toteutuminen	100 %	Säännöllinen talousseuranta ja poikkeamiin puuttuminen
Uudistuva ja muutoskykyinen	Digiosaamista vahvistetaan esimiehille ja työntekijöille suunniteltujen koulutusten ja ohjaustuntien toteutuminen (%-osuus toteutuneista)	Lähtötaso ja vuoden 2024 tavoitetaso määritellään kartoituksella	Parannetaan ja vahvistetaan esimiesten ja työntekijöiden yleisiä digivalmiuksia palveluissa esiin nousevien tarpeiden perusteella mm. Koulutuksen ja ohjauksen avulla
Toiminnan arviointi ja kehittäminen	Käytössä tiedolla johtamista tukeva tilannekuvaraportti	Käytössä johtamisen tueksi toimialan ja tulosaluekohtaiset tilannekuvaraportit	Kehitetään järjestelmällinen tiedon raportoinnin kokonaisuus ja tilannekuvaraportit sosiaalipalvelujen toimialalle

3) Hyvinvoiva henkilöstö:

Tavoite	Mittari ja mittarin kuvaus	Tavoitearvo 2024	Keskeiset toimenpiteet tavoitteeseen pääsemiseksi
Motivoitunut ja osaava henkilöstö	Henkilöstön eettisen kuormituksen hallinta ja vähentäminen	Säännöllinen tilanteen seuranta yhteistyössä työkykyhankkeen osana	Käynnistetään ja toteutetaan hanke henkilöstön eettisen kuormituksen hallintaan ja vähentämiseen.
Osallistuva ja kehittyvä työyhteisö	Koulutuksiin osallistuminen	3 pv/hlö	Tarjotaan aktiivisesti koulutusmahdollisuuksia osallistamisen varmistamiseksi

2.3. Pelastustoimi

Toimialan kuvaus

Pelastustoimen tuottamien palvelujen tavoitteena on parantaa ihmisten turvallisuutta ja vähentää onnettomuuksia. Onnettomuuden uhatessa tai tapahduttua ihmiset pelastetaan, tärkeät toiminnot turvataan ja onnettomuuden seurauksia rajoitetaan tehokkaasti niin, että ihmisille, omaisuudelle ja ympäristölle aiheutuvat haitat jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Pelastustoimialan palveluita tuottaa Kymenlaakson pelastuslaitos, joka vastaa alueen pelastusviranomaiselle säädetyistä tehtävistä sekä tuottaa sovitut terveystoimen vastuulla olevat ensivasteen ja ensihoidon palvelut.

Turvallisuuspalvelut

Turvallisuuspalvelujen tulosalue vastaa pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä sekä huolehtii pelastustoimen valvontatehtävistä. Lisäksi tehtävänä on valmistella ja suunnitella pelastusviranomaisen varautumiseen ja väestönsuojeluun liittyvät tehtävät sekä tukea maakunnan varautumisen yhteensovittamista.

Pelastuspalvelut

Pelastuspalvelujen tulosalue vastaa pelastustoiminnan valmiudesta ja sen kohottamisesta tarvittaessa. Onnettomuuden uhatessa tai tapahduttua tehtävänä on pelastaa ihmiset, turvata tärkeät toiminnot ja rajoittaa onnettomuuden seurauksia kaikissa olosuhteissa. Pelastuspalvelut vastaavat väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteissa. Pelastuspalvelut koordinoi onnettomuustilanteissa ja niihin varautumisessa käytettäviä viranomais- ja vapaaehtoisresursseja.

Pelastustoimen kehittämis- ja tukipalvelut

Pelastustoimen kehittämis- ja tukipalvelujen tulosalue vastaa pelastuslaitoksen tutkimuskehittämis- ja innovaatiotoiminnasta sekä koordinoi näihin liittyvää hanketoimintaa. Pelastuslaitoksen tukipalvelut kattavat väestön varoittamisen hälytysjärjestelmien ylläpidon, pelastusviranomaisen viestijärjestelmät ja niiden varajärjestelmät sekä pelastustoiminnan kenttäjohtamisjärjestelmän alueella. Samalla koordinoidaan yhteistyössä muiden tulosalueiden kanssa pelastuslaitoksen huoltovarmuuteen liittyvät toiminnot sekä tukitoiminnot kaikissa olosuhteissa.

Merkittävät toiminnalliset ja lainsäädännölliset muutokset 2024-2026

Pelastustoimessa lausunnolla olleet uudet vuonna 2024 voimaantulevaksi esitetyt asetukset voivat merkittävästi nostaa kustannuksia vuositasolla, jopa satoja tuhansia euroa. Eri-tyisesti valtakunnallisten ja alueellisten tilanne- ja johtokeskusjärjestelyiden kustannukset voivat olla hyvin merkittäviä.

- Sisäministeriön asetus kootun tehtävän kustannusten jakamisen perusteista sekä koottuun tehtävään sisältyvien palvelujen ja muiden toimenpiteiden korvausperusteista.
- Sisäministeriön asetus pelastustoimen tilannekuvatoiminnasta.
- Valtioneuvoston asetukseksi valtakunnallisten ja alueellisten tilanne- ja johtokeskusjärjestelyiden ja muun pelastustoiminnan johtamisen edellytyksenä olevan erityisvalmiuden kokoamisesta.
- Valtioneuvoston asetus yhteistoiminnasta väestönsuojeluun varautumisessa.

Viranomaisverkko VIRVE siirtymäkausi alkaa vuonna 2024 ja päättyy vuoden 2028 loppuun mennessä. Uusien Virve 2 -palveluiden käyttö vaatii mittavat päätelaiteuudistukset. Samalla turvallisuusverkko käyttövelvoite koskee pelastustoimintaan ja ensihoitoon liittyvää viranomaisten sisäistä, välistä ja ulkoista yhteistoimintaa ja viestintää (13.1.2015/10 Laki julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta)

Toimialan strategiset painopisteet

1. Onnettomuuksien määrän ja niistä aiheutuvien vahinkojen määrän lasku
2. Kyky pelastaa ihmiset ja omaisuus onnettomuustilanteessa
3. Valmius toimia suuronnettomuustilanteissa
4. Kyky toimia häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Taloudelliset tavoitteet

1 000 €	Voimassa oleva TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	281	306	309	312
Myyntituotot	281	306	309	312
Maksutuotot	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-20 407	-20 409	-20 346	-21 384
Henkilöstökulut	-12 679	-13 065	-13 116	-13 785
Palvelujen ostot	-1 550	-1 820	-1 694	-1 781
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 688	-1 117	-1 128	-1 185
Avustukset	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-4 490	-4 407	-4 407	-4 632
TOIMINTAKATE	-20 126	-20 103	-20 037	-21 072
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0
VUOSIKATE	-20 126	-20 103	-20 037	-21 072
Poistot ja arvonalentumiset	-1 305	-1 198	-967	-967
TILIKAUDEN TULOS	-21 431	-21 301	-21 003	-22 038

Taulukko 7. Pelastustoimen tuloslaskelma talousarvio ja –suunnitelmavuosille 2024-2026 tuhansina euroina.

Huoltotoiminnan tehostamiseen palkataan suunnitellusti työnjohtaja, jotta saadaan pienennettyä huoltopalvelujen kasvavia ostoja sekä ylläpidettyä vanhenevaa kalustoa. Hankintoja tehdään harkiten, erityisesti ympäristövahinkojen torjuntaan liittyvät hankinnat ovat hankaloituneet, kun siihen ei enää ole erillistä rahoitusta ollut vuoden 2023 alusta lukien. Riskinä talousarviossa pysymiseen yleinen hintojen nousu, joka näkyy esimerkiksi suojarusteiden ja ajoneuvojen hankinnoissa. Henkilöstön saatavuustilanne on heikentynyt valtakunnallisen pelastajapulan vuoksi, ylitöitä on teetettävä varsinkin kesälomakaudella. Pelastustoimessa jo vuoden 2024 aikana voimaantulevaksi esitetyt asetukset voivat merkittävästi nostaa kustannuksia, suurimpana riskinä erilliset pelastustoimen valtakunnallisten ja yhteistoiminta-alueiden tilanne- ja johtokeskusjärjestelyt.

Toiminnalliset tavoitteet

1) Tarpeenmukaiset ja vaikuttavat palvelut kaikille kymenlaaksolaisille:

Tavoite	Mittari ja mittarin kuvaus	Tavoitearvo 2024	Keskeiset toimenpiteet tavoitteeseen pääsemiseksi
Vaikuttavat palvelut	Onnettomuuksien määrä Palokuolemat	Vähennetään 1 % pelastustehtäviä/vuosi. Ei menetetä ihmishenkiä tulipaloissa sen jälkeen, kun pelastusyksikkö on saapunut paikalle.	Turvallisuusviestinnän ja valvonnan tehostaminen. Palvelutasopäätöksen mukaisen suorituskyvyn ylläpitäminen ja kehittäminen.
Saavutettavat palvelut	Pelastustoimen toimintavalmiusaika Valvonnan digitaaliset palvelut	Kiireelliset tehtävät keskimäärin alle 10 minuutissa. Paloturvallisuuden it-searvioon sähköisesti vastaavien osuus lisääntyy.	Toimintavalmiuden kehittäminen ja varmistaminen. Järjestetään avoimia opastustilaisuuksia väestölle.
Toimiva ennaltaehkäisy	Valvontasuunnitelma ja turvallisuusviestintäsuunnitelma	OE toteutuu suunnitelmien mukaisesti.	Turvallisuusviestinnän ja valvonnan tehostaminen.

2) Talouden tasapaino uudistumisen kautta:

Tavoite	Mittari ja mittarin kuvaus	Tavoitearvo 2024	Keskeiset toimenpiteet tavoitteeseen pääsemiseksi
Talouden ja toiminnan tasapaino	Talousarvio 2024	Pysytään talousarviossa.	Pelastuslaitoksen taloutta seurataan aktiivisesti ja sen muutoksiin reagoidaan ennakoiden.
Uudistuva ja muutokkyinen	Pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksen mukaisen kehittämistoimien seuranta	Pelastuslaitos on käynnistänyt palvelutasopäätöksen mukaiset kehittämistoimet	Kehittämistoimien projektointi, vastuuttaminen sekä aloittaminen.

Toiminnan arviointi ja kehittäminen	SHQS-laaturyökalun sekä toiminnan auditoinnin mittarit	Pelastuslaitosta arvioidaan vuoden 2024 aikana SHQS -laatumittarien kautta	Pelastuslaitos toteuttaa itsearviointin pohjalta toiminnan kehittämiseen liittyvät asiakokonaisuudet.
-------------------------------------	--	--	---

3) Hyvinvoiva henkilöstö:

Tavoite	Mittari ja mittarin kuvaus	Tavoitearvo 2024	Keskeiset toimenpiteet tavoitteeseen pääsemiseksi
Motivoitunut ja osaava henkilöstö	Lakisääteiset ja muut koulutukset sekä palvelutasopäätöksen mukaiset suorituskyyt henkilöstön osalta	Henkilöstön osaaminen vastaa palvelutasopäätöksen mukaista suorituskyytä	Pelastuslaitos tukee henkilöstön osaamisen kehittämistä. Henkilöstön kehityskeskustelut ja niistä johdettujen toimien jalkauttaminen.
Osallistuva ja kehittyvä työyhteisö	Henkilöstökysely Poissaolotilastot	eNPS arvo nousee yli 15 Sairaspoissaolot vähenvät ja pysyvät alle HVAn keskiarvon	Työkulttuurin ja toiminnan kehittäminen sekä tarttuminen henkilöstökyselyssä esiin nousseisiin asioihin. Sairaspoissaolojen seuranta ja analysointi sekä vaihtoehtoisen työn mahdollistaminen.

2.4. Konsernipalvelut

Toimialan kuvaus

Konsernipalvelujen toimialan tarkoitus on tuottaa tukipalveluja hyvinvointialueen muille toimialoille lakien ja organisaation sisäisten ohjeiden edellyttämällä tavalla. Konsernipalvelut valmistelee ja panee täytäntöön aluevaltuuston ja –hallituksen päätökset sekä edistää hyvän hallinnon periaatteita.

Konsernipalveluiden toimialan rakennetta muutettiin osana hallintosäännön käsittelyä 20.6.2023 siten, että toimialalle mahdollistettiin kokoaikaisen toimialajohtajan viran perustaminen sekä erotettiin ostopalvelujen kustannuspaikka hallintopalveluista omaksi tulosalueeksi.

Toimiala jakaantuu kuuteen tulosalueeseen:

- Hallintopalvelut; päätöksenteon tuki, laki- ja tietosuojapalvelut, asiakirjahallinto
- Talouspalvelut; talouden ohjaus- ja tukipalvelut, taloussuunnittelu ja –raportointi
- HR-palvelut; henkilöstön ohjaus- ja tukipalvelut, palvelusuhde-, rekrytointi-, työsuojelupalvelut sekä työhyvinvointi ja luottamusmiestoiminta
- Riskienhallinta; asiakas- ja potilasturvallisuus, omavalvonta ja sen ohjaus sekä kokonaisturvallisuus
- Viestintäpalvelut; ulkoisen ja työyhteisöviestinnän koordinointi, kehittäminen ja tuki
- Ostopalvelut; hankintojen johtamisen, ohjauksen, toteutuksen, raportoinnin ja kehittämisen tuki, sopimustenhallinta

Merkittävät toiminnalliset ja lainsäädännölliset muutokset 2024-2026

Keskeisiä lainsäädännöllisiä muutoksia vastuualueille on odotettavissa hallitusohjelman tavoitteiden implementaatioon liittyen. Näitä ei voida vielä kaikilta osin ennakoida, mutta merkittävimpiä ovat hyvinvointialuelakiin, sote-järjestämislakiin sekä rahoituslainsäädäntöön ja niistä annettaviin asetuksiin liittyvät muutokset.

Hallinnon kehittämiskokonaisuuksia ovat yleishallintoon liittyvät sopimushallinnan, tiedonhallinnan sekä päätöksenteon prosessien kehittäminen. Lisäksi tavoitteena on sääntöjen, määräysten ja ohjeiden selkiyttäminen kaikkien konsernipalveluiden tulosalueiden osalta.

Talouden johtamisen prosesseja kehitetään niin suunnittelun, raportoinnin kuin myös ohjauksen ja tiedontuotannon osalta. Erityisesti hyvinvointialueita koskevat kansalliset vaatimet niin raportoinnin kuin suunnitelmien laadinnan osalta edellyttävät aktiivista talouden seurantaa ja toiminnan talousvaikutteista ennakointia.

HR-palveluiden osalta päivitetään lakisääteisiä ja välttämättömiä henkilöstölinjauksia toimintaa ja tarpeita vastaaviksi ja jatketaan paikallisten sopimusten ajantasaistamista. Toteutetaan myös virka- ja työehtosopimusten edellyttämien muutosten valmistelua ja toimeenpanoa. Tehdään systemaattista kehittämistyötä työhyvinvoinnin ja rekrytoinnin edistämiseksi.

Riskienhallinnassa lainsäädännön uudistuminen vaikuttaa mm. omavalvontaan, varautumiseen sekä asiakas- ja potilasturvallisuuden edistämiseen. Suunnittelua toteutetaan yhteistyössä eri viranomaisten kanssa niin maakunnassa, kuin myös yhteistyöalueellakin.

Viestintä tukee viestinnällisten toimenpiteiden suunnittelua ja toteutusta sekä muutoksen johtamista viestinnällisin keinoin. Viestinnän toiminta erilaisissa tilanteissa pidetään tarvittavalla tasolla huomioimalla sekä viestinnän kehittäminen että päivittäisviestinnän sujuva toiminta.

Ostopalveluissa keskeistä on hankintaprosessien kehittäminen, tuottavuuden parantaminen analysoimalla hankintatarpeita sekä lisäämällä organisaation osaamista ja markkinatuntemusta. Hallitusohjelmakirjauksen mukaan hyvinvointialueet edellytetään selvittämään oman tuotantonsa kustannukset vuodesta 2025 alkaen. Luodaan Kymenlaakson hyvinvointialueelle tietoon perustuva yksikköhintojen ja kustannusten vertailun toimintamalli.

Tuottavuusohjelman tavoitteet ja niitä vastaavien toimenpiteiden suunnittelu ja toteutus näkyvät konsernipalveluissa erityisesti henkilöstön ja ostopalvelujen teemoissa. Muutosta tuetaan henkilöstöön liittyvillä kehittämistoimenpiteillä, muutosprosessin yhteistoiminnan toteuttamisella ja tukemalla muutosjohtamista sekä tehostamalla ostopalveluja ja niiden hankintaa.

Toimialan strategiset painopisteet

1. Tuomme käytäntöön hyvän hallinnon mukaiset saumattomat ja yhteiset prosessit.
2. Tarjoamme tiedolla johtamisen ja päätöksenteon tueksi luotettavaa ja ajantasaista informaatiota taloudesta, henkilöstöstä sekä toimintaympäristön muutoksista.
3. Ohjaamme osto- ja hankintapolitiikan vaikuttavaa ja tarpeenmukaista toteuttamista.
4. Toimintamme kehittää työnantajakuvaa ja vahvistaa henkilöstön pitovoimaa.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Taloudelliset tavoitteet

1 000 €	Voimassa oleva TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	2 050	1 727	1 639	1 249
Myyntituotot	0	5	5	5
Maksutuotot	0	150	151	153
Tuet ja avustukset	1 200	1 500	1 410	1 018
Muut toimintatuotot	850	72	73	73
Toimintakulut	-27 899	-25 972	-25 103	-26 384
Henkilöstökulut	-11 525	-9 817	-9 918	-10 424
Palvelujen ostot	-13 851	-14 034	-13 064	-13 730
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-267	-66	-66	-70
Avustukset	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-2 256	-2 055	-2 055	-2 160
TOIMINTAKATE	-25 849	-24 245	-23 464	-25 134
Rahoitustuotot ja -kulut	4 241	3 916	3 916	1 000
VUOSIKATE	-21 608	-20 329	-19 548	-24 134
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-21 608	-20 329	-19 548	-24 134

Taulukko 8. Konsernipalveluiden tuloslaskelma talousarvio ja –suunnitelmavuosille 2024-2026 tuhan-
sina euroina.

Vuoden 2024 talousarvioon on tehty korjauksia ja tarkennuksia vuoden 2023 talousarvion toteuman kokemusten pohjalta. Konsernipalveluiden toimintatuotot on talousarviossa arvioitu maltillisesti pienemmäksi kuin talousarviossa 2023. Toimintakulut ovat pienemmät kuin talousarviossa vuodelle 2023, vaikka vastuiden muutokset eivät vähennä kustannuksia. Toimialaa sitova tulos on samoin pienempi kuin talousarviossa vuodelle 2023. Talousarvio sisältää tiedossa olevat palvelujen ostojen hinnankorotukset vuodelle 2024 sekä vastuiden ja henkilöstömäärän muutokset alkaen loppuvuodesta 2023.

Konsernipalveluiden toimintakuluihin sisältyviin henkilöstökustannuksiin on huomioitu toiminnan edellyttämät ja palvelukyvyyn turvaavat henkilöstö- ja toiminnanmuutokset, jotka ovat kehyykseen nähden + 15,5 henkilötyövuotta. Tästä 8 henkilötyövuotta on rekrytoitu suunnitelmallisesti vuoden 2023 aikana ja uusista 7,5 henkilötyövuoden lisäyksistä vuodelle 2024 ovat ostopalveluja vähentämällä kustannusneutraaleja 4 henkilötyövuotta. Hen-

kilöstön rekryointitarpeeseen vaikuttaa myös toiminnan saattaminen säädösten mukaisiksi erityisesti riskienhallinnan osalta. Aiemmin konsernipalveluihin varattu henkilökohtaisen lisän varaus poistetaan ja se kohdennetaan v. 2024 talousarviossa suoraan toimialoille.

Tuottavuusohjelman toteuttaminen edellyttää konsernipalvelujen tulosalueilta työpanoksen kohdentamista erityisesti henkilöstöteeman ja ostopalveluteeman osalta. Tämä toiminta toteutetaan tuottavuusohjelman täytäntöönpanon linjausten mukaisesti ja osana perustoiminnan kehittämissuunnitelmaa. Konsernipalveluiden talousarvio on laadittu realistisesti ja varovaisuuden periaatteella, mutta se sisältää riskejä, joiden realisoitumiseen vaikuttaa mahdolliset muutokset kansallisessa ja kansainvälisessä taloudessa sekä valtion normiohjauksessa. Rahoitustuotot ja kulut on arvioitu syksyn 2023 tilanteen mukaisesti ja talousarvion laadinnan aikana tiedossa olleet ostopalvelujen hinnankorotukset on otettu huomioon.

Toiminnalliset tavoitteet

1) Tarpeenmukaiset ja vaikuttavat palvelut kaikille kymenlaaksolaisille:

Tavoite	Mittari ja mittarin kuvaus	Tavoitearvo 2024	Keskeiset toimenpiteet tavoitteeseen pääsemiseksi
Vaikuttavat palvelut	Muutoksenhaun kautta muuttuneet päätökset	0	Hyvän hallinnon periaatteiden toteutus päätösten valmistelussa
Sujuvat ja yhteentoimivat palvelut	Valvonnassa havaittuihin poikkeamiin reagointi	100 %	Ajantasainen valvonnan kokonaisuuden ohjeistus ja omavalvonnan järjestäminen säädösten mukaisesti
Saavutettavat palvelut	Poikkeamat säädetyistä määräajoista	0	Asioiden vireilletulon ja käsittelyn prosessin selkeyttäminen ja toteutuksen varmistaminen

2) Talouden tasapaino uudistumisen kautta:

Tavoite	Mittari ja mittarin kuvaus	Tavoitearvo 2024	Keskeiset toimenpiteet tavoitteeseen pääsemiseksi
Talouden ja toiminnan tasapaino	Talousarvion toteuma	Tasapainossa	Talousseuranta, kustannusanalyysit, ennakointiin perustuva ohjaus
Uudistuva ja muutostykyinen	Toteutuneet toiminnan kehittämiskokonaisuudet	21 kpl	Kehittämissuunnitelmien toteutus, seuranta ja arviointi
Toiminnan arviointi ja kehittäminen	SHQS-laatumunustus käytössä	100 %	Arviointiin osallistuminen ja poikkeamien korjaukset

3) Hyvinvoiva henkilöstö:

Tavoite	Mittari ja mittarin kuvaus	Tavoitearvo 2024	Keskeiset toimenpiteet tavoitteeseen pääsemiseksi
Motivoitunut ja osaava henkilöstö	Henkilöstön suosittelevuusindeksi eNPS	>50	Hyvä esimiestyö, Vahvat toimintaa ohjaavat prosessit, Kattavat kehityskeskustelut, Tiedonkulun varmistaminen
	Sairauspoissaolot pv/hlö	<4,5	Hyvä esimiestyö, Työergonomiasta huolehtiminen
Osallistuva ja kehittyvä työyhteisö	Koulutuspäivät/hlö	>3	Henkilöstön kuuleminen, Koulutussuunnitelman käyttöönotto

2.5. Strategia- ja integraatiopalvelut

Toimialan kuvaus

Strategia- ja integraatiopalvelujen toimialan muodostavat integraatiopalvelut kehittämis- palvelut, tietohallintopalvelut ja HRD-palvelut. Toimiala tukee hyvinvointialueen johtoa, palvelutuotantoa ja henkilöstöä näiden perustehtävässä, tuottaa eri palveluille yhteisiä tukipalveluja sekä tekee yhteistyötä ulkoisten sidosryhmien kanssa.

Vuoden 2024 aikana keskitymme tuottavuusohjelman edistämiseen ja tuemme toimialoja muutoksien toteuttamisessa. Tuemme kehittämistoiminnan toimeenpanoa ja osallistamme henkilöstöä kehittämistyöhön Big Room toiminnan avulla. Johdamme asiakkuuksia suunnitellusti yhteisesti sovitulla tavalla. Tietohallintopalveluiden keskeisin tavoite on järjestää toimintaa tukeva, korkean käytettävyyden ICT-kokonaisuus. HRD-palvelut vastaavat osaamisen kehittämisen ja -varmistamisen tarpeisiin hyvinvointialueella sekä tukevat osaamisen johtamisen keinoin tuottavuusohjelman toimeenpanoa (ks. myös kappale 1.6. Henkilöstö, jossa kuvattu osaamisen kehittämistä suunnittelukaudella).

Merkittävät toiminnalliset ja lainsäädännölliset muutokset 2024-2026

Pyrkimys nostaa digitalisaatioastetta koko hyvinvointialueella, vaikuttaa suuresti strategia- ja integraatiopalveluiden talouden toteumaan.

Lainsäädäntö ja asetukset vaativat asiakas- ja potilastietojärjestelmiltä jatkuvasti uusia ominaisuuksia, esimerkkinä vaatimus Kymenlaakson hyvinvointialueen sosiaalihuollon Lifecare tietojärjestelmän päivittäminen sosiaalihuollon asiakastiedon arkiston 2. vaiheen mukaiseksi 31.8.2024 mennessä. Lisäksi kehittyvä lainsäädäntö asettaa uusia vaatimuksia tietohallintopalveluille, sen kyvykkyyksille, joihin pitää vastata sekä teknisesti, että myös henkilöstön osaamisprofiilin kehittämisen osalta. Esimerkkinä NIS2 EU:n uusi tietoturvadirektiivi asettaa vaatimuksia entistä korkeammalle IT-suojaustasolle. Suomessa NIS2 direktiivi viedään osaksi lainsäädäntöä todennäköisesti syksyllä 2024. Lisäksi kansalliset ja alueelliset tilannekeskukset asettavat koko ajan uusia vaatimuksia tietohallintopalveluille tilannekuvan, mm. tilannekuvatiedon välittämisen osalta. Sekä valtion ohjaus sähköisiin palveluihin, että hyvinvointialueen oma strategia Digin osalta muokkaa ja kehittää merkittävästi tietohallintopalveluiden tuottamaa ICT-ratkaisukokonaisuutta tarkastelujaksolla.

Asiakkuuksien hallintaa tuetaan asiakkuuksien johtamisen mallilla. Malli tukee toimintaa, jossa kartoitetaan systemaattista tietoa asiakkaiden tarpeista ja tavoista käyttää palvelua. Tietoa hyödynnetään palvelutarjonnan, entistä sujuvampien asiakaspolkujen ja asiakaskokemuksen kehittämisessä sekä asiakaslähtöisen toimintakulttuurin vahvistamisessa.

Hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin (HYTE-kerroin) on osa valtionrahoituksen perustetta ja Integraatiopalveluiden tehtävänä on edistää HYTE-toimintaa läpi organisaation. HYTE-kerroin lasketaan hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden

edistämisen toimintaa ja toiminnan tulosta kuvaavien indikaattoreiden perusteella (Laki hyvinvointialueiden rahoituksesta 617/2021,15 §). Vuodesta 2026 alkaen nämä huomioidaan myös hyvinvointialueen rahoituksen jaossa, HYTE-kertoimen perusteella jaetaan 0,977 % hyvinvointialueiden rahoituksesta.

Toimialan strategiset painopisteet

1. Tuemme hyvinvointialueen palvelujen uudistumista, integraatiota ja jatkuvan kehittymisen kulttuuria.
2. Luomme edellytyksiä digitaalisten palvelujen tarjoamiselle entistä laajemmalle asiakasryhmälle. Tarjoamme ajanmukaiset ja tietoturvalliset ICT-ratkaisut asiakkaillemme, henkilöstöllemme ja kumppaneillemme.
3. Edistämme vaikuttavuustyötä hyvinvointialueella.
4. Kehitämme hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä sekä osallistavaa toimintakulttuuria.
5. Johdamme asiakkuuksia tietoon perustuen.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Taloudelliset tavoitteet

1 000 €	Voimassa oleva TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	11 332	13 292	12 529	9 204
Myyntituotot	408	340	343	347
Maksutuotot	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	10 894	12 752	11 983	8 653
Muut toimintatuotot	30	200	202	204
Toimintakulut	-73 669	-80 154	-77 492	-81 445
Henkilöstökulut	-29 634	-32 329	-32 655	-34 321
Palvelujen ostot	-39 906	-43 453	-40 449	-42 513
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-737	-688	-694	-730
Avustukset	-822	-946	-955	-1 004
Muut toimintakulut	-2 570	-2 739	-2 739	-2 878
TOIMINTAKATE	-62 337	-66 862	-64 963	-72 241
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0
VUOSIKATE	-62 337	-66 862	-64 963	-72 241
Poistot ja arvonalentumiset	-3 081	-2 520	-2 033	-2 033
TILIKAUDEN TULOS	-65 418	-69 382	-66 997	-74 274

Taulukko 9. Strategia- ja integraatiopalveluiden tuloslaskelma talousarvio ja –suunnitelmavuosille 2024-2026 tuhansina euroina.

Merkittävimmät kustannuksia lisäävät asiat Strategia- ja integraatiopalveluissa ovat palkkakustannusten kasvu sekä hinnankorotukset ostopalveluissa. Lisäksi tietohallintopalveluihin on budjetoitu vuodelle 2024 sellaisia kuluja, mitä ei huomioitu vuoden 2023 talousarviossa, mutta mitkä kuitenkin toteutuneet jo vuodelle 2023. Suurimmat taloudelliset haasteet liittyvät palveluiden ostoihin ja uusien työntekijöiden rekrytointiin.

Lainsäädännön muutokset, mitkä kasvattavat Strategia- ja integraatiopalveluiden kustannuksia ovat opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologimitoituksen muutos sekä lakisääteiset ICT-kuluja lisäävät muutokset, esimerkiksi sosiaalihuollon Lifecare -järjestelmä päivitetään Kelan Kanta vaatimusten (31.8.2024) mukaan ja jotta vaaditut toiminnallisuudet ovat käytössä lain vaatiman aikataulun mukaisesti viimeistään 1.9.2024.

Strategia- ja integraatiopalvelut tukevat toimialoja, jotta palveluja pystytään tuottamaan koko hyvinvointialueetasolla kustannustehokkaammin ja vaikuttavammin. Keinoina prosessien kehittäminen, digikyvykkyyden kasvattaminen, muutoskyvykkyyden ja -johtamisen parantaminen sekä asiakkuuksien johtaminen. ICT-kulujen kehitystä seurataan aktiivisesti ja pyritään siirtämään sellaiset ostopalvelut omaksi tuotannoksi missä tämä tuo kustannussäästöjä. Uusia ICT-palveluja otetaan käyttöön harkiten ja selvitetään kustannusvaikutukset tarkasti. Varmistetaan, että käytössä olevia ICT-ratkaisuja hyödynnetään laajasti läpi organisaation.

Toiminnalliset tavoitteet

1) Tarpeenmukaiset ja vaikuttavat palvelut kaikille kymenlaaksolaisille:

Tavoite	Mittari ja mittarin kuvaus	Tavoitearvo 2024	Keskeiset toimenpiteet tavoitteeseen pääsemiseksi
Vaikuttavat palvelut	<p>Työelämäpalveluiden asiakkaiden työllistyminen lisääntyy eli eri toimenpiteistä työhön siirtyvien määrä kasvaa.</p> <p>Hyvinvointialueella on suunnitteilla/käynnissä vaikuttavuuden pilotteja</p>	<p>25 %</p> <p>On suunnitteilla/käynnissä</p>	<p>Asiakkaiden yksilöllisten työllistymispolkujen räätälöinti</p> <p>Hyvinvointialueen oman palkkatukityöllistämisen strategia</p> <p>Toimenpiteitä valmistellaan hyvinvointialueen vaikuttavuustyöryhmän toimesta</p>

<p>Sujuvat ja yhteentoimivat palvelut</p>	<p>Työelämäpalvelut:</p> <p>Korkea aktivointiaste eli ratkaisujen löytäminen ja asiakkaiden ohjaaminen työllistymistä edistäviin palveluihin lisääntyy.</p>	<p>40 %</p>	<p>Tarjotaan asiakkaiden palvelutarpeen mukaiset palvelut.</p> <p>Työkykytiimin palvelujen hyödyntäminen työ- ja toimintakyvyn arvioinnissa.</p> <p>Kuntouttavan työtoiminnan ostopalvelujen hyödyntäminen.</p>
<p>Saavutettavat palvelut</p>	<p>Avoin saavutettavuuteen liittyvä asiakaspalaute</p>	<p>Kriittisen palautteen osuus pienenee</p>	<p>Selkiytetään yhteydenotokanavia yhdessä toimialojen kanssa</p>
<p>Toimiva ennaltaehkäisy</p>	<p>HYTE-kertoimen mittarit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elintapaohjauksen ryhmät (DM II riskissä oleville) • Päihteiden puhekeskustelu (Audit) • Liikuntalähetteen • Työttömien toteutuneiden terveystarkastuksen osuus suhteessa työttömien määrään <p>- Opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattorimitoitus</p>	<p>-8 ryhmää/vuosi (+osallistujat)</p> <p>-9 000 kpl (LC-tilastointi)</p> <p>-360 lähetettä/vuosi</p> <p>-15–64-vuotiaat asiakkaat, joille tehty opiskelu- ja työelämän ulkopuolella olevan terveystarkastus</p> <p>-Opiskeluhuollon psykologeja ja kuraattoreja lakiin perustuva määrä, eli 1 kuraattori/670 opiskelijaa ja 1 psykologi/780 opiskelijaa</p>	<p>HYTE-kertoimiin liittyvät toimenpiteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tiedottaminen, sidosryhmien osallistaminen • Puhekeskustelut henkilöstölle • Info- ja koulutustilaisuudet • Tulosten säännöllinen seuranta <p>Rekrytointiin panostamista jatketaan, käytössä myös rekrytointilisä. Tehdään oppilaitosyhteistyötä ja lisätään näkyvyyttä.</p>

2) Talouden tasapaino uudistumisen kautta:

Tavoite	Mittari ja mittarin kuvaus	Tavoitearvo 2024	Keskeiset toimenpiteet tavoitteeseen pääsemiseksi
Talouden ja toiminnan tasapaino	Talousarvio 2024	Toiminta talousarvion mukaista	Seurataan talouden kehittymistä säännöllisesti, kaikki hankinnat tehdään harkiten
Uudistuva ja muutoskykyinen	Tuottavuusohjelman edistyminen	Tuottavuusohjelma etenee suunnitelman mukaisesti	Vahva toimeenpanon tuki palvelutuotannolle (yhteiskehittäminen sekä henkilöstön ja asiakkaiden muutos/koulutusohjelmat ja viestintäsuunnitelma)

3) Hyvinvoiva henkilöstö:

Tavoite	Mittari ja mittarin kuvaus	Tavoitearvo 2024	Keskeiset toimenpiteet tavoitteeseen pääsemiseksi
Motivoitunut ja osaava henkilöstö	eNPS kysely	eNPS +40 vuoden loppuun mennessä	Tulosaluekohtaiset kehityssuunnitelmat
Osallistuva ja kehittyvä työyhteisö	eNPS kysely Osallistavat työpajat	eNPS +40 vuoden loppuun mennessä Työpajoja toteutetaan kuukausittain	Tulosaluekohtaiset kehityssuunnitelmat

2.6. Luottamushenkilöhallinto

Luottamushenkilöhallinnon kuvaus

Hyvinvointialueet perustettiin sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistuksen toimeenpanoa ja voimaannpanoa koskevalla lailla. Laki tuli voimaan 1.7.2021. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi hyvinvointialueille 1.1.2023. Aluevaltuuston toimikausi alkoi 1.3.2022 (vaalit pidettiin 23.1.2022) ja seuraavat aluevaalit toimitetaan 13.4.2025. Hyvinvointialueen johtaminen perustuu hyvinvointialuestrategiaan, taloussuunnitelmaan, talousarvioon sekä muihin aluevaltuuston päätöksiin.

Aluevaltuusto vastaa hyvinvointialueen toiminnasta ja taloudesta, käyttää hyvinvointialueen päätösvaltaa ja siirtää toimivaltaansa hallintosäännön määräyksillä. Aluevaltuustossa on 59 valtuutettua. Aluevaltuuston vuoden 2024 painopistealueena on kehittää yhdessä valtuustoryhmien ja aluehallituksen kanssa hyvinvointialueen talousarvioprosessia kohti jatkuvaan vaikutustenarviointiin ja seurantaan perustuvaa prosessia.

Valtuustoryhmien toiminnan tukemiseksi tarkoitettu ryhmäraha vuonna 2024 on 1 500 euroa / ryhmä ja 2 520 euroa / ryhmään kuuluva valtuutettu.

Aluehallitus vastaa aluevaltuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Aluehallitus johtaa hyvinvointialueen toimintaa, hallintoa ja taloutta. Aluehallitus vastaa hyvinvointialueen toiminnan yhteensovittamisesta ja omistajaohjauksesta sekä hyvinvointialueen henkilöstöpolitiikasta ja huolehtii hyvinvointialueen sisäisestä valvonnasta, riskienhallinnan ja sopimushallinnan järjestämisestä. Aluehallitus vastaa myös sisäisen tarkastuksen järjestämisestä. Aluevaltuusto valitsee toimikaudekseen aluehallituksen, jossa on kolmetoista (13) jäsentä, joista aluevaltuusto valitsee aluehallituksen puheenjohtajan ja kaksi (2) varapuheenjohtajaa. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Tarkastuslautakunnan tehtävistä on määräykset hyvinvointialuelain 125 §:ssä ja hallintosäännön 9. luvussa Ulkoinen valvonta. Tarkastuslautakunnan muodostaa 9 jäsentä, jokaisella on henkilökohtainen varajäsen.

Turvallisuuslautakunta linjaa ja kehittää pelastustoimialaa ja vastaa sen palvelujen järjestämisestä hyvinvointialuestrategian linjausten ja palvelutasopäätöksen mukaisesti. Lautakunta seuraa ja arvioi palvelujen vaikuttavuutta ja varaa asukkaille ja käyttäjille mahdollisuuden osallistua palveluiden suunnitteluun ja kehittämiseen. Turvallisuuslautakunnan muodostaa 13 jäsentä ja yhtä monta varajäsentä.

Palvelulautakunta linjaa ja kehittää toimialaa ja vastaa sen palvelujen tuloksellisesta järjestämisestä hyvinvointialuestrategian linjausten ja palvelutasopäätöksen mukaisesti. Lautakunta seuraa ja arvioi palvelujen vaikuttavuutta ja varaa asukkaille ja käyttäjille mahdollisuuden osallistua palveluiden suunnitteluun ja kehittämiseen. Palvelulautakunnan muodostaa 13 jäsentä ja yhtä monta varajäsentä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta linjaa ja kehittää toimialaa ja vastaa sen palvelujen tuloksellisesta järjestämisestä hyvinvointialuestrategian linjausten ja palvelutasopäätöksen mukaisesti. Lautakunta seuraa ja arvioi palvelujen vaikuttavuutta ja varaa asukkaille ja käyttäjille mahdollisuuden osallistua palveluiden suunnitteluun ja kehittämiseen. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan muodostaa 13 jäsentä ja yhtä monta varajäsentä.

Kansalliskielilautakunnan muodostaa 5 jäsentä. Kansalliskielilautakunta selvittää, arvioi ja lausuu siitä, miten aluevaltuuston päätökset vaikuttavat kielellisten oikeuksien käytännön toteutumiseen. Selvittää, arvioi ja määrittelee hyvinvointialueen vähemmistökielellä tarjottavien palvelujen tarvetta sekä seurata näiden palvelujen saatavuutta ja laatua. Selvitysten,

arvioinnin ja seurannan perusteella lautakunta tekee aluehallitukselle ehdotuksia toimenpiteiksi kielivähemmistön palvelujen ja palveluketjujen kehittämiseksi sekä henkilöstön kielitaitovaatimuksiksi ja kielitaidon kehittämiseksi.

Aluevaalilautakunnasta säädetään vaalilaissa. Vaalilain 12 a §:n mukaan aluevaltuuston on asetettava hyvinvointialueelle toimikaudekseen aluevaalilautakunta.

Lisäksi aluehallituksen alaiseen toimintaan on perustettu **yksilöjaosto** (7 jäsentä ja varajäsenet) ja **henkilöstöjaosto** (7 jäsentä ja varajäsenet). Hyvinvointialueelle on myös organisaatioon perustettu vaikuttamistoimielimet: **vanhus- ja vammaisneuvostot** sekä **nuori-
sovaltuusto**.

Toimintasäännöt ohjaavat kunkin toimialan toimintaa. Palkkioista ja maksettavista korvauksista on säädetty Kymenlaakson hyvinvointialueen hallintosäännössä.

Tavoitteena rahoituksen ja palvelun järjestämisen tasapainon löytäminen sekä henkilöstön työhyvinvointi sekä henkilöstön pito- sekä vetovoiman lisääminen. Tavoitteena lisäksi toteuttaa strategisia tavoitteita ja seurata mittareiden toteutumista mm. tuottavuusohjelman osalta.

Taloudelliset tavoitteet

1 000 €	Voimassa oleva TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	0	0	0	0
Myyntituotot	0	0	0	0
Maksutuotot	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-964	-1 420	-1 435	-1 508
Henkilöstökulut	-643	-1 051	-1 079	-1 134
Palvelujen ostot	-146	-201	-187	-196
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	-1	-1	-1
Avustukset	-162	-162	-164	-172
Muut toimintakulut	-12	-5	-5	-5
TOIMINTAKATE	-964	-1 420	-1 435	-1 508
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0
VUOSIKATE	-964	-1 420	-1 435	-1 508
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-964	-1 420	-1 435	-1 508

Taulukko 10. Luottamushenkilöhallinnon tuloslaskelma talousarvio ja –suunnitelmavuosille 2024-2026 tuhansina euroina.

3. Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosassa osoitetaan tulorahoituksen riittävyys käyttömenoihin ja poistoihin. Tuloslaskelma on yhteenveto toimialojen talousarvioista. Siinä esitetään koko hyvinvointialuetta koskevat valtion rahoitus, rahoitustuotot ja -kulut sekä suunnitelman mukaiset poistot ja muut tuloksen käsittelyyn liittyvät erät. Tässä kappaleessa esitetty tuloslaskelma sisältää ulkoisen tuloksen eikä se sisällä sisäisiä eriä.

1 000 €	Voimassa oleva TA 2023	Tilinpäätös- ennuste 9/2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	88 980	104 832	116 394	116 193	112 103
Myyntituotot	11 207	27 059	37 591	37 884	38 194
Maksutuotot	52 939	52 939	51 266	51 861	52 449
Tuet ja avustukset	17 524	17 524	19 414	18 243	13 174
Muut toimintatuotot	7 311	7 311	8 123	8 205	8 286
Toimintakulut	-940 902	-960 892	-1 010 202	-983 183	-1 033 342
Henkilöstökulut	-411 559	-398 901	-432 877	-436 013	-458 257
Palvelujen ostot	-403 697	-425 543	-445 540	-414 742	-435 901
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-57 098	-60 872	-52 274	-52 786	-55 479
Avustukset	-13 463	-13 463	-13 356	-13 487	-14 175
Muut toimintakulut	-55 085	-62 113	-66 156	-66 156	-69 531
TOIMINTAKATE	-851 921	-856 060	-893 808	-866 990	-921 239
Valtion rahoitus	801 728	806 243	828 392	981 433	923 030
Rahoitustuotot ja -kulut	4 241	4 241	3 916	3 916	1 000
VUOSIKATE	-45 952	-45 576	-61 500	118 359	2 791
Poistot ja arvonalentumiset	-4 386	-4 386	-3 718	-3 000	-3 000
TILIKAUDEN TULOS	-50 339	-49 962	-65 218	115 359	-209
KUMULATIIVINEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-50 339	-49 962	-115 181	178	-31

Taulukko 11. Kymenlaakson hyvinvointialueen tuloslaskelma talousarvio ja –suunnitelmavuosille 2024-2026 tuhansina euroina.

Toimintatuottojen kasvu ennusteesta 2023 on 11,6 milj. euroa (11,0%) talousarviovuodelle 2024. Vuodelle 2024 on kohdennettu vakauttamisrahaa 5,2 milj. euroa ja vuodelle 2025 noin 5,7 milj. euroa.

Toimintakulut kasvavat vuonna 2024 yhteensä 49,3 milj. euroa (5,1%) verrattuna vuoden 2023 ennusteeseen. Kasvua pienentää tuottavuusohjelman mukainen 32,1 milj. euron säästötavoite. Kasvu ilman tuottavuusohjelmaa olisi 81,4 milj. euroa, josta ostopalvelu- ja muiden hankintojen hinnankorotuksien osuus on noin 39,5 milj. euroa ja palkkaratkaisun osuus 24,4 milj. euroa. Yhteensä kustannustason nousun osuus on 63,9 milj. euroa. Loppuosa 17,5 milj. euron kasvusta aiheutuu palvelutarpeen kasvusta ja vakauttamistoimenpiteiden toteuttamisen kustannuksista, sekä vuoden 2023 jälkimmäiseltä puolelta vuodelta periytyvästä kasvaneesta kustannustasosta.

Rahoituskuluissa ennakoidaan lyhyen rahoituksen tarpeen lisääntyminen ja korkotason pysyminen edelleen korkeana. Vuoden 2023 ja 2024 investointitaso on määritellyt poistoarviota vuodelle 2024 hieman vuotta 2023 matalammalle tasolle.

Kustannustason merkittävästä kasvusta (63,9 milj. euroa) huolimatta valtion rahoituksen kasvu on maltillinen 22,1 milj. euroa (2,7%). Tuottavuusohjelman tavoite on taloudellinen säästö 32,1 milj. euroa, joka yhdessä valtion rahoituksen kanssa eivät riitä kustannustason nousun ja kasvavan palvelutarpeen kattamiseen. Kymenlaakson hyvinvointialueella asuvien määrä on 31.12.2022 tasossa 159 488 asukasta. Kokonaisrahoitus asukasta kohden on 5 194 euroa, joka on valtakunnallisesti neljänneksi suurin. Toimintakulut asukasta kohti ovat 6 223 euroa ja vastaava toimintakate 5 604 euroa/asukas.

1 000 €	Voimassa oleva TA 2023	Tilinpäätös- ennuste 9/2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
TILIKAUDEN TULOS	-50 339	-49 962	-65 218	115 359	-209
KUMULATIIVINEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-50 339	-49 962	-115 181	178	-31

Taulukko 12. Talouden tasapainolaskelma.

Lain hyvinvointialueesta (611/2021) mukaisesti hyvinvointialueiden taloussuunnitelma on laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Talouden tulee näin ollen laadittu tasapainottumaan viimeistään vuoden 2025 loppuun mennessä.

Talouden tasapainoa tavoitellaan tuottavuusohjelmalla painottuen vuosiin 2024-2025, yhteensä 78 milj. euroa. Vuoden 2023 lähtötilanteesta (alijäämäennuste 50,0 milj. euroa) ja 2024 uudesta muodostuvasta alijäämästä (65,2 milj. euroa) johtuen tasapainotustavoite vuodelle 2025 on 115,2 milj. euroa. Tämä tasapainotetaan osittain tuottavuushyödyillä, josta vuodelle 2024 on asetettu 32,1 milj. euron tavoite ja vuodelle 2025 vielä 45,9 milj. euroa.

Tuottavuushyödyt eivät riitä kattamaan vuoden 2024 tiedossa olevaa kustannustason nousua 63,9 milj. euroa. Rahoituksen muutos vuodesta 2023 vuoteen 2024 on 22,1 milj. euroa, joka ei riitä kattamaan kustannustason noususta kuin osan. Vuoden 2023 valtakunnalliseen kustannustasoon perustuva rahoituksellinen vaje huomioidaan vasta vuoden 2025 rahoituksessa, kumulatiivista alijäämää jää rasittamaan vuosien 2023 ja 2024 osalta. Kumulatiivisen alijäämän kattamattomaan osuuteen joudutaan harkitsemaan valtion lisärahoitusta taloussuunnitteluvuodelle 2025 noin 89,5 milj. euroa. Taloussuunnitelmavuosien toimintakulujen jakautuminen tiliryhmien välillä riippuu vuoden 2024 aikana tehtävistä tuottavuusohjelmaan liittyvistä päätöksistä. Taloussuunnitelmavuosien toimintakulut on kohdistettu laskennallisoin perustein tiliryhmille.

Suunnitelmavuoden 2025 rahoitukseen on laskettu painelaskelman (VM 10.10.2023) 877,0 milj. euroa ja arvioitu todellisen, vuoden 2023 valtakunnallisen alijäämän 1,0 mrd. euroa mukainen oikaisu pysyvään rahoitukseen 14,9 milj. euroa. Lisärahoitustarve arvioidaan olevan 89,5 milj. euroa. Rahoitus on yhteensä 981,4 milj. euroa. Suunnitteluvuodelle 2026 painelaskelmaan (900,3 milj. euroa) on lisätty indeksikorotettuna vuoden 2025 (15,3 milj. euroa) ja 2026 (7,4 milj. euroa). Rahoitus on yhteensä 923,0 milj. euroa.

Kymenlaakson hyvinvointialueen tytäryhtiö Kymenlaakson hyvinvointialueen tuki- ja kiinteistöpalvelut Oy (Kymen Tuki) tuottaa merkittävän osuuden hyvinvointialueen toiminnallisista tukitoimista. Tukitoimien keskittämisellä haetaan toiminnallista ja taloudellista tehokkuutta. Talousarvioon 2024 on yhdistelty Kymen Tuen (omistusosuus 100 %) tuloslaskelma.

1 000 €	Hyvinvointialue	Kymen Tuki	Konserni eliminoitu
Toimintatuotot	116 394	82 192	121 528
Myyntituotot	37 591	78 528	
Maksutuotot	51 266		
Tuet ja avustukset	19 414		
Muut toimintatuotot	8 123	3 664	
Toimintakulut	-1 010 202	-63 457	-996 601
Henkilöstökulut	-432 877	-23 528	
Palvelujen ostot	-445 540	-35 042	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-52 274	-2 100	
Avustukset	-13 356		
Muut toimintakulut	-66 156	-2 787	
TOIMINTAKATE	-893 808	18 735	-875 073
Valtion rahoitus	828 392		828 392
Rahoitustuotot ja -kulut	3 916	-2 280	1 636
VUOSIKATE	-61 500	16 455	-45 045
Poistot ja arvonalentumiset	-3 718	-16 336	-20 054
TILIKAUDEN TULOS	-65 218	119	-65 099

Taulukko 13. Konsernin talousarvio 2024.

Konsernilaskelmaan ei ole yhdistelty osuutta osakkuusyhtiöiden tuloksista. Konsernin talousarvion 2024 mukainen vuosikate on negatiivinen 45,0 milj. euroa ja vastaava tilikauden tulos alijäämäinen 65,1 milj. euroa.

Hyvinvointialueesta annetun lain 122 §:ssä on säädetty hyvinvointialueen arviointimenetelystä ja sen edellytyksistä on säädetty hyvinvointialueesta annetun lain 123 §:ssä.

Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos:

1. hyvinvointialue ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää 115 §:n 2 momentissa säädettyssä määräajassa;
2. hyvinvointialueen konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia kaksi tilikautta peräkkäin;
3. konsernitalinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8 kaksi tilikautta peräkkäin; tai
4. hyvinvointialueelle on myönnetty 15 §:n 3 momentissa tarkoitettu lainanottovaltuus taikka kaksi kertaa kolmen peräkkäisen tilikauden aikana hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain (617/2021) 11 §:ssä tarkoitettua lisärahoitusta.

Kriteerien kohdan 1. mukainen hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä on tasapainotettu laskelmassa vuoden 2025 lisärahoituksella. Kohdan 4. mukaista lainanottovaltuuden hakemista ei talousarvion laadinnan yhteydessä ole todettu tarpeelliseksi. Mikäli rahoitusmalliin ei ole tulossa rahoitusta helpottavaa uudistusta, kohdan 4. mukainen lisärahoitus tulisi myönnettäväksi ensimmäisen kerran vuonna 2025.

Kriteereistä 2. ja 3. ovat haastavia jo vuoden 2024 osalta, mikäli talousarvio toteutuu suunnitellun mukaisesti, eikä merkittävää talousarviotavoitteiden ylittäviä, tulosta parantavia eriä löydy merkittävässä määrin. Kyseisissä kriteereissä 2. ja 3. tekijänä on konsernin vuosikate, jonka arvioidaan olevan negatiivinen vuolle 2023 noin 29,5 milj. euroa ja vuodelle 2024 noin 45,0 milj. euroa. Vuosikatetta heikentää rahoituksen ja kustannusten epäedullinen suhde.

Teknisesti vuosikatetta heikentää myös se, että konsernin toimitiloista ja kalustosta on vuokrattu merkittävä osa sen sijaan, että vastaava kulu muodostuisi taseeseen hankitusta omaisuudesta ja näin ollen esitettäisiin tuloslaskelmassa poistoina vuosikatteen alapuolella. Merkittävin konsernin vuokratkohde on toimitilat, yli 22 milj. euroa. Pitkäaikaisen omaisuuden hankinnassa noudatetaan ensisijaisesti taloudellisesti ja pitkän ajanjakson kannalta perusteltuja hankintamenettelyjä.

4. Investointiosa

Investointiosassa budjetoidaan pitkävaikutteisten tuotantovälineiden kuten rakennusten, kiinteiden rakenteiden ja kaluston hankinta, rahoitusosuudet ja omaisuuden myynti. Hyvinvointialueet laativat vuosittain esityksen seuraavan tilikauden ja seuraavien neljän tilikauden aikana aloitettavista investoinneista ja niiden rahoituksesta. Aluevaltuuston päättää investointisuunnitelmasta ja toimitetaan vuosittain viimeistään 1.10. mennessä käsiteltäväksi ministeriöissä (STM, SM, VM). Mikäli ministeriökäsittelyssä tulee muutoksia aluevaltuuston päättämään investointisuunnitelmaan, muutetusta investointisuunnitelmasta tulee tehdä uusi päätös aluevaltuustossa vuoden loppuun mennessä.

Talousarviovuoden 2024 investointisuunnitelma on hyväksytty aluevaltuustossa 20.12.2022. Hyväksymisen jälkeen on todettu muutostarpeita investointisuunnitelmaan, jonka johdosta aluevaltuusto teki uuden päätöksen investointisuunnitelmaksi 25.4.2023 ja toimitti investointisuunnitelmaa koskevien ohjeiden mukaisessa aikataulussa ministeriöiden käsiteltäväksi. STM vahvisti muutokset 3.8.2023 vuosille 2023 - 2027 tehtyyn esitykseen.

Aluevaltuuston päätös 26.9.2023 koskee talousarviovuotta 2025 ja sitä seuraavia neljää taloussuunnitteluvuotta, jossa kyseisten vuosien investointitarpeet ovat päivittyneet. Ministeriöt eivät ole talousarvion laadintavaiheessa vielä hyväksyneet vuodesta 2025 alkavaa suunnitelmaa. Yhteenvetotaulukossa on esitetty vuodet 2025-2027 26.9.2023 aluevaltuuston hyväksymän suunnitelman mukaisesti.

Investointisuunnitelma laaditaan erillisenä sosiaali- ja terveysaloille sekä pelastustoimelle. Investointisuunnitelmassa käsitellään hyvinvointialueen omat investoinnit sekä sopimuksilla toteutettavat investoinnit. Kymenlaakson hyvinvointialueen investoinnit toteutetaan pääosin vuokrattuina kohteina. Valtiovarainministeriön ohjeistuksen mukaisesti yksittäinen investointi kirjataan kokonaisuudessaan sitoutumisvuodelle, vaikka toteutusaikataulu olisi-kin useammalle vuodelle. Usealle vuodelle sitoutuvia investointikohteita ovat erityisesti rakennushankkeet.

Investointisuunnitelman ensimmäinen vuosi on sitova, seuraavat vuodet ovat suunnitelma-
vuosia. Talousarvion investointiosassa on esitetty talousarviovuoden 2024 ja taloussuunnitteluvuosien 2025-2027 suunnitellut investoinnit. Aiempina vuosina hyväksytyt toimitilakohteet on esitetty info-tietona (Kymenlaakson hyvinvointialueen kokonaisinvestoinnin arvo).

INVESTOINTISUUNNITELMA (1000 €)	2024	2025	2026	2027	Yhteensä
Pysyvät vastaavat	4.959	9.357	2.931	8.328	25.575
Laite- ja kalustohankinnat	1.539	1.776	1.821	1.866	7.002
<i>Pelastustoimi, autokaluston uusiminen</i>	1.336	1.376	1.416	1.456	
<i>Pelastustoimi, öljyntorjuntakalusto</i>	203	400	405	410	
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet	3.420	7.581	1.110	6.462	18.573
<i>TOSI Toimialasidonaiset</i>	1.850	5.630	570	1.485	
<i>TORI Toimialariippumattomat</i>	600	1.255	360	725	
<i>INFRA Järjestelmäinfrastruktuuri</i>	970	696	180	4.253	
Investointeja vastaavat sopimukset	9.373	23.101	6.865	10.028	49.367
Rakennukset	4.200	14.500	0	0	18.700
<i>Kehitysvammaisten asumisyksikkö</i>	4.200				
<i>Ikääntyneiden yhteisöllinen asuminen, hybridi</i>		14.500			
Aiemmin sitoutuneet:					
<i>Karhulan paloasema (12.700)</i>					
<i>Siltakylän paloasema (2.000)</i>					
<i>Keskussairaalan alue (129.500)</i>					
<i>Ravilankaaren asumisyksikkö (6.994)</i>					
<i>Lasten, nuorten ja aikuisten kehitysvammaisten lyhytaikaisyksikkö (4.200)</i>					
<i>Ikääntyneiden yhteisöll. asuminen, hybridi (14.500)</i>					
<i>Laajan palvelun perhekeskus: eteläinen osa (2.000), ja pohjoinen osa (1.200)</i>					
<i>Ambulanssihalli, Korja (1.702)</i>					
Laite- ja kalustohankinnat	5.173	8.601	6.865	10.028	30.667
<i>Hoitolaitteet, sängyt, FB-osan kalusteet</i>	100	1.834	1.305	692	
<i>Operatiiviset palvelut</i>	1.650	1.815	1.510	2.460	
<i>Välinehuolto</i>	25	204	260	2.930	
<i>Medisiiniset palvelut</i>	200	320	300	1.000	
<i>Akuuttipalvelut</i>	298	298	298	298	
<i>Perhekeskuksen terveystalvelut</i>		24	13	19	
<i>Suunterveydenhuolto</i>	200	300	300	300	
<i>Kuntoutus</i>	20	98	71	71	
<i>Perusterveydenhuolto</i>	80	80	80	80	
<i>Psykiatria</i>	0	78	78	78	
<i>Ajoneuvot</i>	1.800	1.400	1.400	1.400	
<i>Sosiaalipalvelut</i>	300	800	650	100	
<i>Muut investoinnit</i>	500	1.350	600	600	
Investointituet	3.623	3.790	555	3.231	11.199
Nettoinvestoinnit yhteensä	10.709	28.668	9.241	15.125	63.743
Vuotuinen vuokravastuiden muutos	2.300	2.300	1.373	2.006	7.979

Taulukko 14. Investointisuunnitelma vuosille 2024-2027. Vuoden 2024 suunnitelma käsitelty (STM 3.8.2023), vuosien 2025-2027 suunnitelma hyväksytty AV 26.9.2023 ja toimitettu ministeriöille käsiteltäväksi 29.9.2023.

Rakennushankkeet rahoitetaan pitkäaikaisella lainalla, ICT-kohteisiin käytetään hankerahoitusta ja mahdollisesti valtiovarainministeriön myöntämää vakauttamisrahaa. Muutoin hankinnat rahoitetaan käyttöpääomasta.

Talousarviovuoden 2024 sitoutuneiden investointien määrä on 14,3 milj. euroa, nettoinvestoinnin ollessa 10,7 milj. euroa. Talousarviovuoden aikana käynnistetään kehitysvammaisten yksikön hanke (4,2 milj. euroa). Lisäksi jatketaan muita, jo käynnistettyjä rakennushankkeita. Muita investointeja vastaavia investointeja käynnistetään talousarviovuoden aikana 5,2 milj. eurolla. Hyvinvointialueen taseeseen, pysyviin vastaaviin suunnitellaan toteutettavaksi 5,0 milj. euron investoinnit ICT- ja pelastustoiminnan hankintoina. Mikäli tuottavuusohjelmassa päätetään toteutettavaksi investointeja, suunnitelmaa päivitetään päätösten mukaisesti.

Investointisuunnitelman jakautuminen sosiaali- ja terveyspalveluiden ja pelastustoimen osasuunnitelmiin, sekä sitovuustasojen mukaisesti on esitetty luvussa 7. Talousarvion ja –suunnitelman rakenne, sitovuus ja seuranta

5. Rahoitusosa

Talousarvion rahoitusosan rahoituslaskelma muodostuu hyvinvointialueen toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirtojen muutoksista. Rahoitusosa kuvaa tulorahoituksen riittävyttä käyttötalouteen, investointitalouteen sekä lainojen lyhennyksiin. Toiminnan ja investointien rahavirta kuvaa rahoituksellista yli- tai alijäämää. Mikäli luku on positiivinen, tulorahoitus riittää kattamaan vuoden aikana realisoituvat käyttö- ja investointitalouden menot. Mikäli luku on negatiivinen, tulorahoitus ei riitä toiminnan ja investointien rahoittamiseen. Tällöin muodostuu rahoitusaliäämää, joka katetaan lainaa nostamalla. Rahoitusosa päättyy osoittamaan hyvinvointialueen maksuvalmiuden muutoksen.

1 000 €	Talousarvio 2023	Ennuste 2023	Talousarvio 2024	Talous- suunnitelma 2025	Talous- suunnitelma 2026
Toiminnan rahavirta	-45 952	-45 576	-61 500	118 359	2 791
Vuosikate	-45 952	-45 576	-61 500	118 359	2 791
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät					
Investointien rahavirta	0	-1 634	-1 336	-5 567	-2 376
Investointimenot	-7 541	-6 064	-4 959	-9 357	-2 931
Rahoitusosuudet investointimenoihin	7 541	4 430	3 623	3 790	555
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot					
Toiminnan ja investointien rahavirta	-45 952	-47 210	-62 836	112 792	415
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys		-90 000			
Antolainasaamisten vähennys				0	732
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		90 000			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-582	-582	-416	-125	-732
Lyhytaikaisten lainojen muutos	10 000	-70 000	60 000	-60 000	0
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset					
Vaihto-omaisuuden muutos					
Saamisten muutos					
Korottomien velkojen muutos					
Rahoituksen rahavirta	9 418	-70 582	59 584	-60 125	0
Rahavarojen muutos	-36 534	-117 792	-3 252	52 667	415
Rahavarat 31.12.	13 466	84 505	81 253	133 920	134 335
Rahavarat 1.1.	50 000	202 297	84 505	81 253	133 920

Taulukko 15. Rahoituslaskelma vuosille 2023-2026

Vuodelta 2023 siirtyvien rahavarojen ennakoidaan olevan 84,5 milj. euroa. Talousarviovuoden 2024 kassaa pienentää negatiivinen vuosikate 61,5 milj. euroa, investointien rahavirta 1,3 milj. euroa sekä lainojen lyhennykset 0,4 milj. euroa. Kassa-aliäämää korjataan loppuvuoden aikana lyhytaikaisella rahoituksella (hyvinvointialuetodistukset) arvion mukaan 60 milj. eurolla.

Taloussuunnitteluvuodelle 2025 ennakoidaan rahoituslain 10 § (Laki hyvinvointialueiden rahoituksesta 2021/617) mukainen korjaus vuoden 2023 mukaiseen rahoitukseen sekä mahdollinen valtion lisärahoitus lakisääteisten palveluiden tuottamisen varmistamiseksi. Tavoitteena on taloussuunnitteluvuoden 2025 aikana maksaa lyhytaikainen rahoitus pois. Valtion toiminnan vakauttamiseen osoittama avustus (vakauttamisraha) on kohdistettu talousarviovuodelle 2024 noin 5,2 milj. euroa ja vuodelle 2025 noin 5,7 milj. euroa. Vakauttamisrahaa on Kymenlaaksoon myönnetty yhteensä 10 866 370 euroa (VN/9666/2023). Taloussuunnitteluvuoden 2026 aikana odotetaan talouden nettokulujen ja toisaalta valtion rahoituksen tasaantuvan.

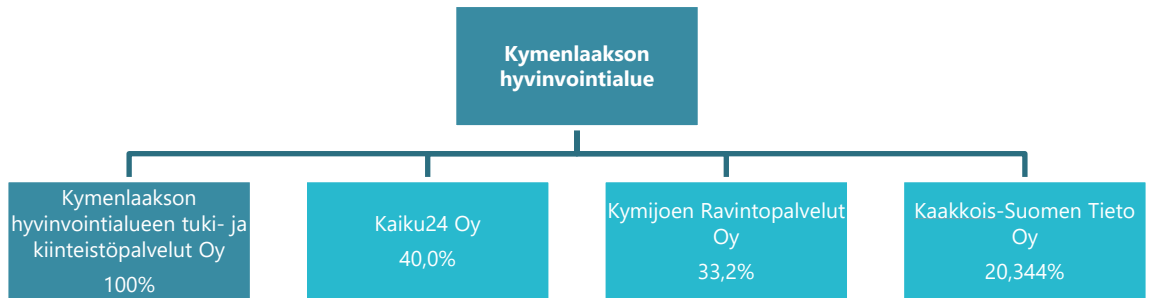
Valtion rahoitus	2023	2024	2025	2026
VM Rahoituslaskelma 24.11.2023	806 243 228			
VM Rahoituslaskelma 13.12.2024		828 392 415		
Oikaistu painelaskelma			891 933 398	923 030 071
Lisärahoitus			89 500 000	
Yhteensä	806 243 228	828 392 415	981 433 398	923 030 071

Taulukko 16. Laskelma valtion rahoituksesta vuosille 2024-2026.

Valtion rahoitus vuodelle 2024 on vahvistettu VM:n päätöksellä 13.12.2023. Kasvu vuodelle 2024 on 22,1 milj. euroa. Taloussuunnitteluvuosien rahoitus on arvioitu painelaskelmaan (2025: 877,0 milj.euroa ja 2026: 900,3 milj.euroa) perustuen. Painelaskelma sisältää VM:n arviossa valtakunnalliseen tasoon noin 560 milj. euron mukaisen oikaisun vuodelle 2025 (Laki hyvinvointialueiden rahoituksesta 617/2021, 10 §), Kymenlaakson hyvinvointialueen arvioima rahoitus vuodelle 2025 ja 2026 on oikaistu talousarvion laadintahetkellä arvioidun valtakunnallisen alijäämätason 1,0 mrd euroa mukaisesti. Voimassaolevan rahoituslain 10 § mukainen rahoitusosuuden tarkistus on pysyvää rahoitusta, mutta ei kuitenkaan takautuvasti vuosille 2023 ja 2024 maksettavaa. Vuodelle 2025 arvioidaan 89,5 milj. euron lisärahoitustarve.

6. Tytäryhtiön tavoitteet

Kymenlaakson hyvinvointialueen konsernissa on yksi tytäryhtiö; Kymenlaakson hyvinvointialueen tuki- ja kiinteistöpalvelut Oy eli Kymen Tuki. Hyvinvointialue omistaa yhtiöstä 100%. Lisäksi konserniin kuuluu kolme osakkuusyhteisöä: Kaiku24 Oy, Kymijoen Ravintopalvelut Oy ja Kaakkois-Suomen Tieto Oy.

Kuva 6. Kymenlaakson hyvinvointialueen konsernirakenne.

Kymenlaakson hyvinvointialueen tuki- ja kiinteistöpalvelut Oy eli Kymen Tuki tarjoaa monipuolisia tukipalveluita hyvinvointialueelle. Kymen Tuen palveluliiketoimintaan kuuluvia tehtäviä ovat puhtauspalvelut, kiinteistöhuolto, hankinta-, logistiikka- ja kuljetuspalvelut, hoitolaitekeskus sekä lääkintälaitetekniikka. Kymen tuen toimitilapalvelut vastaavat toimitilojen rakennuttamisesta ja isännöinnistä sekä niiden omistamisesta ja hallinnoinnista hyvinvointialueella.

Hyvinvointialueen talouden ja toiminnan tavoitteet tytäryhtiölle vuodelle 2024 ovat:

- Tilikauden tulos vähintään nolla euroa. Tulostasoa saavutetaan yhteisesti ennalta sovitulla hintatasolla.
- Läpinäkyvä kustannus- ja hinnoittelurakenne. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää sopimuskokonaisuuksien valmistumista yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.
- Henkilöstön hyvinvointi lisääntyy. Tavoitteen mittareina ovat työntekijäkokemus (tavoite 40) ja sairauslomapäivien per henkilö väheneminen vuoden 2023 tasosta 2,0 päivää per henkilö. Tavoite saavutetaan aktiivisella henkilöstön työsäjäksämisestä ja osaamista tukevilla toimilla.

Kymen Tuki (1000€)	Tilinpäätös- ennuste 2023	Talousarvio 2024
Liikevaihto	77 351	81 872
Liiketoiminnan muut tuotot	403	320
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 414	-2 100
Ulkopuoliset palvelut	-35 180	-35 042
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-37 594	-37 142
Henkilöstökulut	-21 307	-23 528
Poistot ja arvonalentumiset	-14 925	-16 336
Liiketoiminnan muut kulut	-2 456	-2 787
Liikevoitto (-tappio)	1 472	2 398
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 834	-2 280
Voitto (tappio) ennen tp-siirtoja ja veroja	-362	118
Tilikauden voitto (-tappio)	-362	118

Taulukko 17. Kymen Tuen tilinpäätösennuste 2023 ja talousarvio 2024.

7. Talousarvion sitovuus ja raportointi

Hyvinvointialueen toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota ja siinä määritellyjä sitoumuksia. Talousarvion sitovuus määrittelee käyttövaltuudet hyvinvointialueen toiminnan järjestämiselle. Aluevaltuusto ylimpänä toimielimenä päättää hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista. Toiminnan tavoitteiden on liityttävä talousarviossa niiden saavuttamiseen varattuihin varoihin. Talousarviossa asetettujen tavoitteiden tulee toteuttaa aluevaltuuston hyväksymää hyvinvointialuestrategiaa.

Aluevaltuustotason sitoumukset talousarvion keskeisille osille on kuvattu alla olevissa kappaleissa.

Hyvinvointialuestrategia

Strategisten tavoitteiden osalta aluevaltuustoon nähden sitovat tavoitteet ovat:

- Kymenlaakson hyvinvointialueen asiakaskokemuksen (NPS) tavoite vuoden 2024 lopussa on +70.
- Talouden tasapainon osalta tavoitteena on hyvinvointialueen talousarvion toteutuminen.
- Hyvinvointialueen henkilöstökokemuksen (eNPS) tavoite vuoden 2024 loppuun mennessä on +40.

Tuottavuusohjelma

Tuottavuusohjelman tavoitteena on valtuuston 20.6.2023 hyväksymän suunnitelman mukaisesti saavuttaa tasapainoinen talous Kymenlaakson hyvinvointialueella vuoden 2025 loppuun mennessä. Talouden tasapainon saavuttamiseksi tuottavuusohjelmalle on asetettu kuusi toiminnan muutoksen tähtävä tavoitetta, joiden avulla muutostyötä tehdään.

Muutostyötä kuvaavat tavoitteet ovat:

Tuottavuusohjelma	
Tarjoamme neuvontaa ja asiakasohjausta yhdenmukaisesti ja digitaalisesti.	Digitaalisten kontaktien (suoritteiden) osuus kaikista kontakteista (suoritteista) (%)
Tarjoamme digitaalisia palveluita lähellä asiakkaita.	Käynnin korvaavien digitaalisten käyntien osuus kaikista käynneistä (%)
Automatisoimme palvelutuotantoa, jotta työntekijöillä on aikaa asiakaskohtaamisille.	
Suunnittelemme tulevaisuuden palvelu- ja yhteistyöverkon niin, että se tukee tuottavuutta.	Euroa/suorite
Teemme päätökset palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta tietoon pohjautuen.	Ostopalveluiden kustannukset
Olemme moderni työnantaja, joka varmistaa kestävä palvelutuotannon.	eNPS 40

Käyttötalousosa

Aluevaltuusto hyväksyy käyttötalousosan toimialoittain. Aluevaltuustoon nähden sitovat erät ovat toimialakohtaiset toimintatavoitteet ja toimialakohtainen toimintakate ilman sisäisiä eriä. Toimialajohtajat vastaavat toimialansa ulkoisen toimintakatteen sekä toiminnan tavoitteiden toteutumisesta.

Aluevaltuustoon nähden sitovat taloudelliset tavoitteet 2024 (1 000€):

KÄYTTÖTALOUSOSA (Ulkoisen toimintakate)	
Terveyden ja sairaanhoidon palvelut	-415 782
Sosiaalipalvelut	-365 397
Pelastustoimi	-20 103
Konsernipalvelut	-24 245
Strategia- ja integraatiopalvelut	-66 862
Toimielinorganisaatio	-1 420

Toiminnalliset tavoitteet

Aluevaltuustoon nähden sitovat toiminnan tavoitteet 2024:

Strateginen tavoite	Toiminnan tavoite	Toimiala	Mittari	Tavoitearvo 2024
Tarpeenmukaiset ja vaikuttavat palvelut kaikille kymenlaaksolaisille	Vaikuttavat palvelut	Sosiaalipalvelut	Monialaisen asiakasohjausprosessin mallin kehittäminen	Asiakkuuksien sujuvat prosessit Palvelutarpeenarviointi 3 kk, tavoite 100 %
		Pelastustoimi	Onnettomuuksien määrä	Vähennetään 1 % pelastustehtäviä/vuosi
		Pelastustoimi	Palokuolemat	Ei menetetä ihmishenkiä tulipaloissa sen jälkeen, kun pelastusyksikkö on saapunut paikalle.
		Konsernipalvelut	Muutoksenhaun kautta muuttuneet päätökset	0
		Strategia- ja integraatiopalvelut	Työelämäpalveluiden asiakkaiden työllistyminen lisääntyy eli eri toimenpiteistä työhön siirtyvien määrä kasvaa Hyvinvointialueella on suunnitteilla/käynnissä vaikuttavuuden pilotteja	25 % On suunnitteilla/käynnissä
	Sujuvat ja yhteentoimivat palvelut	Terveysten ja sairaanhoidon palvelut	Hoitotakuu	Hoitotakuu täyttyy sekä perusterveydenhuollossa, suun terveydenhuollossa että erikoissairanhoidossa
		Sosiaalipalvelut	Toimialan investointihankkeiden eteneminen	Toimialan investointihankkeet ja tavoitteet edenneet suunnitellusti
		Konsernipalvelut	Valvonnassa havaittuihin poikkeamiin reagointi	100 %
		Strategia- ja integraatiopalvelut	Työelämäpalvelut: Korkea aktiivointiaste eli ratkaisujen löytäminen ja asiakkaiden ohjaaminen työllistymistä edistäviin palveluihin lisääntyy	40 %

Strateginen tavoite	Toiminnan tavoite	Toimiala	Mittari	Tavoitearvo 2024
Tarpeenmukaiset ja vaikuttavat palvelut kaikille kymenlaaksolaisille	Saavutettavat palvelut	Terveyden ja sairaanhoidon palvelut	Sähköisten palvelujen käyttö	Lisääntyy, etenkin -etävastaanotot -sähköiset palvelupolut -chat-palvelun kautta asiointi
		Sosiaalipalvelut	Käsittelyajat lakisääteiset	Toimeentulotuki 7 arkipäivää Lastensuojeluilmoitukset 7 arkipäivää Yli 75 v. palvelutarpeenarvointi 7 arkipäivää
		Pelastustoimi	Pelastustoimen toimintavalmiusaika Valvonnan digitaaliset palvelut	Kiireelliset tehtävät keskimäärin alle 10 minuutissa Paloturvallisuuden itsearvioon sähköisesti vastaavien osuus lisääntyy
		Konsernipalvelut	Poikkeamat säädetystä määräajoista	0
		Strategia- ja integraatiopalvelut	Avoin saavutettavuuteen liittyvä asiakaspalaute	Kriittisen palautteen osuus pienenee
	Toimiva ennaltaehkäisy	Sosiaalipalvelut	Kotona asumista tukevia ja vaikuttavia palveluja sekä muunneltavia ja asiakastarpeen mukaan liikkuvia palvelutarpeita kehitetään. Toimiva liikkuva ikäihmisten neuvolapalvelu käytössä.	Liikkuva ikäihmisten neuvolapalvelu on käytössä
		Pelastustoimi	Valvontasuunnitelma ja turvallisuusviestintäsuunnitelma	OE toteutuu suunnitelmien mukaisesti
		Strategia- ja integraatiopalvelut	HYTE-kertoimen mittarit: - Elintapaohjauksen ryhmät (DM II riskissä oleville) - Päähteiden puheeksi otto (Audit) - Liikuntalähetteet	- 8 ryhmää/vuosi (+ osallistujat) - 9 000 kpl (LC-tilastointi) - 360 lähetettä/vuosi
			- Työttömien toteutuneiden terveystarkastuksen osuus suhteessa työttömien määrään	- 15–64-vuotiaat asiakkaat, joille tehty opiskelu- ja työelämän ulkopuolella olevan terveystarkastus
		Opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattorimitoitus	Opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattorimitoitus	Opiskeluhuollon psykologeja ja kuraattoreja lakiin perustuva määrä, eli 1 kuraattori/670 opiskelijaa ja 1 psykologi/780 opiskelijaa

Strateginen tavoite	Toiminnan tavoite	Toimiala	Mittari	Tavoitearvo 2024
Talouden tasapaino uudistumisen kautta	Talouden ja toiminnan tasapaino	Terveysten ja sairaanhoidon palvelut	Talousarvio 2024	Ta 2024 tavoitteessa pysyminen
		Sosiaalipalvelut	Talousarvion toteutuminen	100 %
		Pelastustoimi	Talousarvio 2024	Pysytään talousarviossa
		Konsernipalvelut	Talousarvion toteuma	Tasapainossa
		Strategia- ja integraatiopalvelut	Talousarvio 2024	Toiminta talousarvion mukaista
	Uudistuva ja muutoskykyinen	Sosiaalipalvelut	Digiosaamista vahvistetaan esimiehille ja työntekijöille suunniteltujen koulutusten ja ohjaustuntien toteutuminen (%-osuus toteutuneista)	Lähtötaso ja vuoden 2024 tavoitetaso määritellään kartoituksella
		Pelastustoimi	Pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksen mukaisten kehittämistoimien seuranta	Pelastuslaitos on käynnistänyt palvelutasopäätöksen mukaiset kehittämistoimet
		Konsernipalvelut	Toteutuneet toiminnan kehittämiskokonaisuudet	21 kpl
		Strategia- ja integraatiopalvelut	Tuottavuusohjelman edistyminen	Tuottavuusohjelma etenee suunnitelman mukaisesti
	Toiminnan arviointi ja kehittäminen	Sosiaalipalvelut	Käytössä tiedolla johtamista tukeva tilannekuvaraportti	Käytössä johtamisen tueksi toimialan ja tulosaluekohtaiset tilannekuvaraportit
		Pelastustoimi	SHQS-laaturyökalun sekä toiminnan auditoinnin mittarit	Pelastuslaitosta arvioidaan vuoden 2024 aikana SHQS -laatumittarien kautta
		Konsernipalvelut	SHQS-laaturunnustus käytössä	100 %

Strateginen tavoite	Toiminnan tavoite	Toimiala	Mittari	Tavoitearvo 2024
Hyvinvoiva henkilöstö	Motivoitunut ja osaava henkilöstö	Terveyden ja sairaanhoidon palvelut	- Täyttämättömien toimien ja virkojen määrä - Vuokratyövoiman kustannukset	Vähenee koko toimialan tasolla
		Sosiaalipalvelut	Henkilöstön eettisen kuormituksen hallinta ja vähentäminen	Säännöllinen tilanteen seuranta yhteistyössä työkykyhankkeen osana
		Pelastustoimi	Lakisääteiset ja muut koulutukset sekä palvelutasopäätöksen mukaiset suorituskyvyt henkilöstön osalta	Henkilöstön osaaminen vastaa palvelutasopäätöksen mukaista suorituskykyä
		Konsernipalvelut	Henkilöstön suosittelevuusindeksi eNPS	>50
		Konsernipalvelut	Sairauspoissaolot pv/hlö	<4,5
		Strategia- ja integraatiopalvelut	eNPS kysely	eNPS +40 vuoden loppuun mennessä
	Osallistuva ja kehittyvä työyhteisö	Terveyden ja sairaanhoidon palvelut	Henkilöstökysely	NPS-luku nousee edellisestä mittauksesta
		Sosiaalipalvelut	Koulutuksiin osallistuminen	3 pv/hlö
		Pelastustoimi	Henkilöstökysely	eNPS arvo nousee yli 15
		Pelastustoimi	Poissaolotilastot	Sairauspoissaolot vähenevät ja pysyvät alle HVAn keskiarvon
		Konsernipalvelut	Koulutuspäivät/hlö	>3
		Strategia- ja integraatiopalvelut	eNPS kysely Osallistavat työpajat	eNPS +40 vuoden loppuun mennessä Työpajoja toteutetaan kuukausittain

Tuloslaskelmaosa

Hyvinvointialueen tuloslaskelman osalta aluevaltuustoon nähden sitova erä on tilikauden tulos. Hyvinvointialueen hallitus ja hyvinvointialuejohtaja vastaavat aluevaltuustolle hyvinvointialueen tilikauden tuloksesta, joka ei saa olla talousarviossa vahvistettua tulosta heikompi.

Aluevaltuustoon nähden sitova taloudellinen tavoite 2024 (1 000€):

TULOSLASKELMAOSA	
Hyvinvointialueen tilikauden tulos	-65 218

Investointiosa

Investointien osalta aluevaltuustoon nähden sitova taso on sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen osasuunnitelmien investointiryhmät (1000€):

	SOSIAALI- JA TERVEY- DENHUOLTO	PELASTUS- TOIMI	INVESTOIN- NIT YHT- EENSÄ
Pysyvät vastaavat	3 420	1 539	4 959
Laite- ja kalustohankinnat		1 539	1 539
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet	3 420		3 420
Investointeja vastaavat sopimukset	9 373		9 373
Rakennukset			
<i>Kehitysvammaisten asumisyksikkö</i>	4 200		4 200
Laite- ja kalustohankinnat	5 173		5 173
Investointituet	3 623		3 623

Rahoitusosa

Hallintosäännön mukaisesti aluevaltuusto päättää varallisuuden hoidon sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteista. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä aluevaltuusto päättää antolainojen ja vieraan pääoman muutoksista. Aluehallitus päättää rahoitustoiminnan strategisesta järjestämisestä ja ohjauksesta. Aluehallitus päättää myös lainan ottamisesta ja lainan antamisesta, sekä voi siirtää lainan ottamiseen ja antamiseen liittyvää toimivaltansa alaiselleen viranomaiselle.

Aluevaltuustoon nähden sitova rahoituksellinen tavoite 2024 (1 000€):

RAHOITUSOSA	
Uusien pitkäaikaisten lainojen määrä	0

Tytäryhtiön tavoitteet

Aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, jossa otetaan huomioon hyvinvointialuekonsernin talouden vastuut ja velvoitteet (Laki hyvinvointialueesta 611/2021).

Tytäryhtiön osalta aluevaltuustoon nähden sitovat tavoitteet ovat:

Kymenlaakson hyvinvointialueen tuki- ja kiinteistöpalvelut Oy:n tavoitteet	
Tilikauden tulos vähintään	0 euroa
Läpinäkyvä kustannus- ja hinnoittelurakenne	Sopimuskokonaisuus valmistuu vuoden 2024 aikana.
Henkilöstön hyvinvointi lisääntyy	eNPS +40
Henkilöstön hyvinvointi lisääntyy	Sairauslomapäivät -2/hlö

Talousarvion toteutumisesta raportoidaan aluevaltuustolle osavuosisikatsauksissa. Osavuosisikatsauksessa raportoidaan strategisten tavoitteiden toteutuminen, käyttötalouden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen sekä hyvinvointialueen tuloslaskelmaosan, investointiosan ja rahoitusosan toteutuminen. Lisäksi annetaan tilinpäätösnuste. Talousarvion sitoviin eriin kohdistuvat muutostarpeet tuodaan aluevaltuuston käsiteltäväksi tilikauden aikana osavuosisikatsausten yhteydessä. Kiireelliset talousarviomuutokset tuodaan aluevaltuuston käsiteltäväksi viipymättä, mikäli talousarviomuutosta ei pystytä aikataulusyistä käsittelemään osavuosisikatsauksen yhteydessä. Mikäli talousarvion toteuma uhkaa ylittää valtuuston hyväksymän talousarvion, ryhdytään välittömästi sisäisiin sopeustoimiin, jotta voidaan välttää talousarvioylitykset.

8. Liitteet

Hyvinvointialueen kehittämishankkeet (valtionavustus) 2024

Hanke	Kuvaus ja tavoitteet
<p>Digitaalinen sote-keskus, Kymenlaakso</p> <p>Suomen kestävän kasvun ohjelma (RRP)</p> <p>Status Investointi 1</p>	<p>Kymenlaakson Digitaalinen sote-keskus -hankkeessa rakennetaan Kymenlaaksoon digitaalinen sote-keskus, jossa on käytössä heikossa- ja haavoittuvassa asemassa olevien asiakkaiden palvelutarpeen tunnistamisen menetelmät ja asiakasohjausmallit. Tavoitteena on ottaa käyttöön sähköisiä palvelukanavia, jotka mahdollistavat palveluiden tuottamisen asiakkaalle skaalautuvasti, tehokkaasti ja asiakaslähtöisesti.</p> <p>Investoinnissa 1, tehdään erityisesti työtä asiakaspolkujen ja toimintamallien vahvistamiseksi, jotta sekä asiakkaiden, että ammattilaisten sähköisten palveluiden käyttö olisi sujuvaa.</p> <p>Tavoitteet: 2024</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yhden hengen ensihoitoyksikkö EVA laajenee koko HVA:lle • Opiskeluterveydenhuollon etävastaanotot käynnistyvät ja sähköinen ajanvaraus käyttöön otettu • Opiskeluhoollon etäpsykologipalvelu käynnistyy • Opiskeluterveydenhuollon chat-palvelu käynnistyy • Opiskeluhoollon psykologipalvelun sähköinen ajanvaraus ja etävastaanotot käynnistyvät • Kymenlaakson sähköisen perhekeskuksen uudet sivut valmistuvat • Sähköinen perhevalmennusvalmennuspolku otetaan käyttöön • Sosiaalihuollon geneerisen asiakasneuvonnan ja aikuissosiaalityön sähköinen ajanvaraus käynnistyy • PHT- etäpalvelut (osa digitaalista sotekeskusta) toiminto käynnistyy. <ul style="list-style-type: none"> ◦ Pitkäaikaissairaalan digihoitopolku otetaan käyttöön • Neuropsykiatrisesti oireilevan lapsen/nuoren digihoitopolku kehitystyö käynnistyy • Aikuissosiaalityön etätapaamiset käytössä • Omaolon julkaistavat oirearviot otetaan käyttöön
<p>Digitaalinen sote-keskus, Kymenlaakso</p> <p>Suomen kestävän kasvun ohjelma (RRP)</p> <p>Status Investointi 2</p>	<p>Kymenlaakson Digitaalinen sote-keskus -hankkeen investointi 2-osiossa rakennetaan ennaltaehkäisevään toimintaan painottuva monialainen palvelukonsepti ja toimintamalli asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.</p> <p>Tavoitteet: 2024</p> <ul style="list-style-type: none"> • ”Pyydä apua”- nappi otetaan käyttöön chatbot- toiminnallisuutta hyödyntäen. • Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn toimintamalli valmistuu • PEX360Insight ominaisuus potilaskatselimeen otetaan käyttöön • Arkeen Voimaa- ryhmätoimintamallin laajentaminen • Ennaltaehkäisevät digitaaliset hoitopolut otetaan käyttöön (riippuvainen asiantialustan aikataulutuksesta). • Kulttuurilähetteen pilotointi • Liikuntalähetteen käytön laajentaminen ja jalkauttaminen systemaattisesti

	<ul style="list-style-type: none"> • Laajempi hyte- palvelukonseptin kriteerejä vastaava palvelutarjotin on käytössä • Palvelutietovarantotietojen kattavuuden edistäminen osana palvelutarjotin kokonaisuutta
<p>Digitaalinen sote-keskus, Kymenlaakso</p> <p>Suomen kestävän kasvun ohjelma (RRP)</p> <p>Status Investointi 3</p>	<p>Kymenlaakson Digitaalinen sote-keskus -hankkeen investointi 3 osiossa kehitetään kirjaamiskäytäntöjä sekä sosiaali- että terveystietopalvelujen osalta. Erityisenä osa-alueena ovat digitaalisten palvelujen raportointi ja hoitotakuun toteutuminen. Kirjaamisen kehittämistyön lisäksi sosiaalihuollon osalta edistetään rakenteellisen sosiaalityön raportoinnin toimintamallia.</p> <p>Tavoitteet: 2024</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rakenteellisen sosiaalityön raportoinnin toimintamalli on rakennettu ja käyttöön otettu. • Kirjaamiskäytäntöjä selkeytetään valikoitujen kokonaisuuksien osalta. Kohdeet tarkentuvat.
<p>Digitaalinen sote-keskus, Kymenlaakso</p> <p>Suomen kestävän kasvun ohjelma (RRP)</p> <p>Status Investointi 4</p>	<p>Kymenlaakson Digitaalinen sote-keskus -hankkeen investointi 4-osiossa rakennetaan ammattilaisen digitaalista työpöytää sekä tuotetaan investointi 1 toimintamallien tueksi kansalaisten digitaalisten palveluiden teknisiä toteutuksia.</p> <p>Terveystietopalvelun ammattilaisille kehitettävä Asta-alustaa. Asta on toimintamalli terveydenhuollon digilääkärien ja -hoitajien keikkamuotoisen työn paketoimiseen, tarjoamiseen ja hallintoihin- Vuoden 2024 tavoitteena on pilotoida Asta- toimintamallia ensilinjassa.</p> <p>Tavoitteet: 2024</p> <ul style="list-style-type: none"> • Asta -alusta, versio 1 käyttöön otettu. • Puherobotti asiakas- ja palveluohjauksessa • Tietoturvan hallintamalli (ISO27001) valmistuu • Toiminnanohjaus - palveluketjujen ohjaus ja koordinaatio • Suomen terveydenhuollon toiminnanohjausjärjestelmän pilotti • Digitaalisten hoitopolkujen ja etäasioinnin teknisten ratkaisujen käyttöönotto, valikoiduissa poluissa • Ammattilaisen työpöydän teknisiä ratkaisuja käyttöön.
<p>ICT Muutoshanke</p>	<p>ICT muutoshanke on sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistamiseen liittyvä ICT-muutoksen esivalmistelu. Kymenlaakson ICT - muutoshankkeen tarkoituksena on tukea hyvinvointialueen valmisteluun ja käynnistämiseen liittyvää ICT-muutosta ja varmistaa palvelujen jatkuvuus ja mukautuminen tiedonhallintaa koskevaan lainsäädäntöön sekä siitä tuleviin vaatimuksiin, esimerkiksi tietoturvasuuden, yhteen toimivuuden ja yhteisten tukipalvelujen käytön osalta.</p> <p>ICT muutoshankkeen vaiheen yksi käynnissä olevat projektit jatkuvat vuonna 2024. Vaiheen kaksi projektia päättyivät vuoden 2023 lopussa. Vaiheen yksi projekti on erityisesti käynnissä Infra- ja infrajärjestelmät osa-alueella. Uutena projektina aloitetaan vanhan KaaPo verkon alasajo. Toimialariippuvaiset järjestelmät osiossa keskitytään erityisesti Kanta II (asiakas- ja potilastietojärjestelmä) kehittämiseen.</p>